

**Helsingin yliopiston
Viikin normaalikoulun
perusopetuksen
opetussuunnitelma 2016**

Nimi	Helsingin yliopiston Viikin normaalikoulun perusopetuksen opetussuunnitelma 2016
Kunta	Helsinki
Koulu	Helsingin yliopiston Viikin normaalikoulu
Hyväksymispäivämäärä	

SISÄLTÖ

1. Perusopetuksen arvoperusta.	1
2. Perusopetuksen oppimiskäsitys.	3
3. Paikallinen tuntijako.	4
3.1. Tuntijako.	5
4. Kieliohjelma.	6
5. Opetuksen mahdolliset painotukset.	8
6. Perusopetuksen yhtenäisyys ja siirtymävaiheisiin liittyvä yhteistyö.	9
7. Opetussuunnitelmaa täydentävät suunnitelmat ja ohjelmat.	10
8. Oppilaanohjauksen ohjaussuunnitelma.	11
9. Yhteistyö kunnan sosiaali- ja terveydenhuollon viranomaisten kanssa.	12
10. Opetussuunnitelman seuranta, arviointi ja kehittäminen.	13
11. Perusopetuksen tehtävä.	14
12. Laaja-alainen osaaminen paikallisessa opetussuunnitelmassa.	15
13. Yhtenäisen perusopetuksen toimintakulttuuri.	18
14. Oppimisympäristöt.	19
15. Työtavat.	20
16. Opetuksen eheyttäminen ja monialaiset oppimiskokonaisuudet.	21
16.1. Monialaiset oppimiskokonaisuudet.	21
17. Yhteinen vastuu koulupäivästä ja yhteistyö.	22
17.1. Oppilaiden osallisuus.	22
17.2. Kodin ja koulun yhteistyö.	22
17.3. Koulun sisäinen yhteistyö ja yhteistyö muiden tahojen kanssa.	22
18. Kasvatuskeskustelut ja kurinpidollisten keinojen käyttö.	23
19. Etäyhteyksiä hyödyntävä opetus.	24
20. Vuosiluokkiin sitomaton opiskelu.	25
21. Yhdysluokkaopetus.	26
22. Joustava perusopetus.	27
23. Opetus erityisissä tilanteissa.	28
24. Opetuksen ja kasvatuksen tavoitteita tukeva muu toiminta.	29
25. Arviointikulttuurin paikalliset painotukset.	30
26. Opintojen aikaisen arvioinnin toteuttaminen.	31
27. Päättöarvioinnin toteuttaminen.	33

28. Oppimisen ja koulunkäynnin tuen käytännön järjestämiseen liittyvät keskeiset linjaukset.	34
28.1. Yleinen tuki.	35
28.2. Tehostettu tuki.	35
28.3. Erityinen tuki.	36
28.4. Perusopetuslaissa säädetyt tukimuodot.	37
28.5. Tulkitsemis- ja avustajapalvelut.	38
29. Oppilashuollon paikallisen toteuttamisen tavoitteet ja toimintatavat.	39
30. Kieleen ja kulttuuriin liittyvät erityiskysymykset.	41
31. Kaksikielisen opetuksen järjestäminen.	42
32. Erityiseen maailmankatsomukseen tai kasvatusopilliseen järjestelmään perustuva perusopetus.	43
33. Vuosiluokat 1-2.	44
33.1. Siirtymä esiopetuksesta perusopetukseen.	44
33.2. Koululaiseksi kasvaminen.	44
33.3. Vuosiluokkien 2 ja 3 välinen siirtymävaihe.	45
33.4. Laaja-alainen osaaminen vuosiluokilla 1-2.	45
33.5. Laaja-alaisen osaamisen alueet.	46
33.6. Oppiaineet.	50
33.6.1. Elämäkatsomustieto.	50
33.6.2. Kuvataide.	71
33.6.3. Käsiyö.	93
33.6.4. Liikunta.	103
33.6.5. Matematiikka.	116
33.6.6. Musiikki.	150
33.6.7. Oppilaanohjaus.	196
33.6.8. Toinen kotimainen kieli.	198
Ruotsin kieli, A2-oppimäärä.	198
33.6.9. Uskonto.	199
Ortodoksinen uskonto.	200
Katolinen uskonto.	208
Islam.	209
Evangelisluterilainen uskonto.	209
33.6.10. Vieraat kielet.	232
Englanti, A2-oppimäärä.	232
Englanti, A-oppimäärä.	233
Saksa, A-oppimäärä.	233
Ranska, A-oppimäärä.	234

33.6.11. Ympäristöoppi.	234
33.6.12. Äidinkieli ja kirjallisuus.	262
Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus.	264
Suomen kieli ja kirjallisuus.	267
Suomen kieli ja kirjallisuus.	268
Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus.	285
Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus.	293
Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus.	304
34. Vuosiluokat 3-6.	307
34.1. Vuosiluokkien 2 ja 3 välinen siirtymävaihe.	307
34.2. Oppijana kehittyminen.	307
34.3. Vuosiluokkien 6 ja 7 välinen siirtymävaihe.	308
34.4. Laaja-alainen osaaminen vuosiluokilla 3-6.	308
34.5. Laaja-alaisen osaamisen alueet.	308
34.6. Oppiaineet.	313
34.6.1. Elämäkatsomustieto.	313
34.6.2. Historia.	384
34.6.3. Kuvataide.	410
34.6.4. Käsityö.	452
34.6.5. Liikunta.	485
34.6.6. Matematiikka.	561
34.6.7. Musiikki.	691
34.6.8. Oppilaanohjaus.	799
34.6.9. Toinen kotimainen kieli.	801
Ruotsin kieli, B1-oppimäärä.	801
Ruotsin kieli, A2-oppimäärä.	807
34.6.10. Uskonto.	821
Ortodoksinen uskonto.	823
Katolinen uskonto.	851
Islam.	852
Evangelisluterilainen uskonto.	853
34.6.11. Vieraat kielet.	935
Englanti, A2-oppimäärä.	935
Englanti, A-oppimäärä.	950
Saksa, A-oppimäärä.	977
Ranska, A-oppimäärä.	1000
34.6.12. Yhteiskuntaoppi.	1016
34.6.13. Ympäristöoppi.	1035

34.6.14. Äidinkieli ja kirjallisuus.	1108
Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus.	1110
Suomen kieli ja kirjallisuus.	1153
Suomen kieli ja kirjallisuus.	1212
Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus.	1213
Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus.	1214
Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus.	1215
35. Vuosiluokat 7-9.	1218
35.1. Vuosiluokkien 6 ja 7 välinen siirtymävaihe.	1218
35.2. Yhteisön jäsenenä kasvaminen.	1218
35.3. Perusopetuksen päättäminen ja seuraavaan koulutusvaiheeseen siirtyminen.	1219
35.4. Laaja-alainen osaaminen vuosiluokilla 7-9.	1219
35.5. Laaja-alaisen osaamisen alueet.	1220
35.6. Oppiaineet.	1225
35.6.1. B2- kielet (espanja, ranska, saksa).	1225
35.6.2. Biologia.	1226
35.6.3. Elämänkatsomustieto.	1254
35.6.4. Fysiikka.	1277
35.6.5. Historia.	1339
35.6.6. Kemia.	1362
35.6.7. Kotitalous.	1397
35.6.8. Kotitalous, keskipitkä valinnainen.	1422
35.6.9. Kotitalous, pitkä valinnainen.	1424
35.6.10. Kuvataide.	1426
35.6.11. Kuvataide pitkä valinnainen.	1445
35.6.12. Kuvataide, keskipitkä - Media ja kuvaviestintä.	1447
35.6.13. Kuvataide, lyhyt.	1449
35.6.14. Käsityö.	1449
35.6.15. Käsityö keskipitkä valinnainen.	1459
35.6.16. Käsityö lyhyt valinnainen.	1460
35.6.17. Käsityö pitkä valinnainen.	1460
35.6.18. Liikunta.	1461
35.6.19. Maantieto.	1492
35.6.20. Matematiikka.	1528
35.6.21. Musiikki.	1584
35.6.22. Musiikki keskipitkä valinnainen.	1602
35.6.23. Musiikki lyhyt valinnainen.	1603

35.6.24. Musiikki pitkä valinnainen.	1604
35.6.25. Oppilaanohjaus.	1605
35.6.26. Terveystieto.	1618
35.6.27. Tietotekniikka, lyhyt valinnainen.	1641
35.6.28. Toinen kotimainen kieli.	1642
Ruotsin kieli, B1-oppimäärä.	1643
Ruotsin kieli, A2-oppimäärä.	1659
35.6.29. Uskonto.	1673
Ortodoksinen uskonto.	1675
Katolinen uskonto.	1698
Islam.	1698
Evangelisluterilainen uskonto.	1699
35.6.30. Vieraat kielet.	1713
Englanti, A2-oppimäärä.	1713
Espanja, B2-oppimäärä.	1733
Englanti, A-oppimäärä.	1739
Saksa, A-oppimäärä.	1760
Ranska, A-oppimäärä.	1774
35.6.31. Yhteiskuntaoppi.	1788
35.6.32. Äidinkieli ja kirjallisuus.	1796
Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus.	1798
Suomen kieli ja kirjallisuus.	1801
Suomen kieli ja kirjallisuus.	1824
Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus.	1825
Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus.	1832
Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus.	1846

1. Perusopetuksen arvoperusta

Helsingin yliopiston Viikin normaalikoulu on koulu yhteisö, jossa opiskelevat peruskoulun ala- ja yläluokkalaiset, lukiolaiset sekä opetusharjoittelijat. Koulussa voidaan järjestää myös esiopetusta. Koulussa tehdään tutkimus-, kokeilu- ja kehittämistyötä. Tämä tarkoittaa sitä, että koulun toimintaa kehitetään tutkimusperustaisesti.

Yhteisöllisyys ja oppilaiden arvostaminen

Keskeisiä arvoja kaikessa koulun toiminnassa ovat yhteisöllisyys ja yhdessä toimimisen ilo sekä jokaisen koulu yhteisön jäsenen hyvinvointi ja turvallisuus. Kaikkien koulu yhteisön jäsenten velvollisuus on edistää omalla toiminnallaan sitä, että koulussa on hyvä opiskella ja tehdä työtä, ja että ilmapiiri on hyväksyvä ja turvallinen. Yhteisölliset perinteet, kuten päivänavaukset, tilaisuudet ja juhlat, ovat tärkeitä. Näiden perinteiden rinnalle rakennetaan myös uusia, yhteisöllisyyttä tukevia toimintatapoja.

Oppilaita sekä heidän oikeuttaan kasvaa täyteen mittaansa ihmisinä arvostetaan ja kunnioitetaan. Opiskelu kartuttaa oppilaiden inhimillistä, sosiaalista ja kulttuurista pääomaa. Oppilaita kohdellaan yhdenvertaisesti ja heille turvataan yhtäläiset mahdollisuudet ja oikeudet kasvaa ja kehittyä. Oppilaiden hyvinvoinnista, kasvusta ja oppimisesta välitetään. Oppilaiden kasvuille annetaan aikaa ja rauhaa keskittymällä olennaisiin asioihin ja suhtautumalla sekä avoimesti että kriittisesti koulua ja oppilaita koskeviin yhä lisääntyneisiin vaatimuksiin.

Oppilaiden ajatuksia ja mielipiteitä kuunnellaan, oppilaiden osallisuutta ja oppilaskunnan toimintaa tuetaan ja arvostetaan. Koulun toimintakulttuuria kehitetään aktiivisesti yhdessä oppilaiden, opiskelijoiden, huoltajien, opettajien ja koko koulun henkilöstön kanssa.

Kodin ja koulun välisessä yhteistyössä oppilaiden hyvinvointi ja oppiminen ovat keskeisellä sijalla. Kodin ja koulun välisessä kasvatuskumppanuudessa tärkeitä arvoja ovat molemminpuolinen kunnioitus ja yhdessä toimiminen.

Kulttuurisesti, sosiaalisesti, ja ekologisesti kestävä kehitys

On arvokasta, että koulussa eri kulttuuritaustoista tulevat ihmiset kohtaavat, oppivat yhdessä ja toisiltaan yli kieli-, kulttuuri- ja katsomusrajojen. Koulussa tuetaan oppilaiden oman kulttuuri-identiteetin rakentumista ja kaikkien ihmisten kunnioittamista.

Sosiaalinen oikeudenmukaisuus, kuten yhdenvertaisuus, tasa-arvo ja sukupuolisensitiivisyys, ohjaavat kaikkea koulun toimintaa. Yhdenvertaisuus on kaikkien koulu yhteisössä toimivien tasa-arvoista kohtelua, ja koulua kehitetään inklusioperiaatteiden mukaisesti. Ihmisiin suhtaudutaan tasa-arvoisesti riippumatta heidän sukupuolestaan. Sukupuolten ja sukupuoli-identiteettien moninaisuutta arvostetaan. Koulullamme on oma tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma. (LINKIT SUUNNITELMIIN)

Kaikessa koulun toiminnassa arvostetaan moninaisuutta, aitoa vuorovaikutusta ja yhteisöllisyyttä. Koulussa voidaan järjestää uskonnollisia ja näille vaihtoehtoisia tilaisuuksia. Yhteisissä tilaisuuksissa voidaan käsitellä erilaisia uskontoja ja katsomuksia myös yhteisöjen itsensä esittäminä

Yhteisöllisyyden rakentuminen vaatii muun muassa vuorovaikutustaitojen harjoittelusta sekä toisten ihmisten arvostamisen ja kunnioittamisen oppimista. Arvopäämääristä huolimatta on mahdollista, että ihmisten välinen vuorovaikutus johtaa joskus myös ristiriitoihin. Näihin mahdollisiin ristiriitoihin suhtaudutaan ratkaisukeskeisesti ja sovitteluvasti. Vuorovaikutus- ja sovittelutaitojen oppimisen tukeminen sekä ristiriitojen ratkaiseminen yhdessä oppilaiden kanssa ovat tärkeä osa koulun toimintakulttuuria.

Ekososiaalisen sivistyksen merkityksen ymmärtäminen ja kestävä kehityksen mukainen toiminta ovat osa koulun arvoperustaa. Koulu yhteisön jäseniä kannustetaan tiedostamaan toiminnan seurauksia. Ekososiaalista toimijuutta tuetaan ja kestävään elämäntapaan kuuluvia arkipäivän taitoja harjoitellaan muun muassa osana eri oppiaineiden opiskelua. Kestävä kehityksen

mukaisen toiminnan toteutumista arvioidaan säännöllisesti. Koulullamme on oma kestävän kehityksen suunnitelma, jota toteutetaan koulun arjessa. (LINKKI SUUNNITELMAAN)

Arvoperustan toteutumisen seuranta ja arviointi

Arvoperustan toteutumista seurataan ja arvioidaan vahvistamalla koulun avointa, keskustelevaa, kriittistä ja ratkaisukeskeistä toimintakulttuuria. Tähän liittyviä toimenpiteitä ovat muun muassa arvojen toteutumista koskevat keskustelut ja kyselyt. Näihin voivat osallistua oppilaat, opiskelijat, opetusharjoittelijat, huoltajat ja koulun henkilökunta. Tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma sekä kestävän kehityksen suunnitelma päivitetään tarvittaessa.

2. Perusopetuksen oppimiskäsitys

Oppilaalla on oikeus hyvään opetukseen ja oppimiseen. Viikin normaalikoulussa tämä tarkoittaa sitä, että oppilaille tarjotaan onnistumisen mahdollisuuksia ja hänen yksilöllistä ja yhteisöllistä oppimistaan tuetaan. Oppilaan oppimista tukevat opettajat, opetusharjoittelijat, koulun henkilökunta ja huoltajat.

Oppilaan elämämaailma huomioidaan oppimisprosessissa. Tietoja ja taitoja opiskellaan tavoitteellisesti kullekin oppisisällölle soveltuvin tavoin. Käytettävät oppimisympäristöt, oppimateriaalit, opetusmentelmät sekä työ- ja arviointitavat ovat tarkoituksenmukaisia ja monipuolisia. Oppimisympäristöjä ovat niin luonnonympäristö, kulttuuriympäristö ja sosiaalinen ympäristö kuin erilaiset mediaympäristöt. Koulun käytäntöjä, toimintakulttuuria- ja tapoja arvioidaan ja kehitetään jatkuvasti yhteistyössä rehtoreiden, opettajien, muun henkilöstön, oppilaiden ja huoltajien kanssa.

Viikin normaalikoulun oppilas on aktiivinen toimija, joka on vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Oppilailla on vastuu omasta oppimisestaan ja heitä ohjataan vastuunkantamiseen niin oppimaan oppimisessa, oppimistavoitteiden asettamisessa, oppimisessa, työskentelyssä kuin käyttäytymisessäkin. Kouluyhteisön jäsenillä on vastuu siitä, että jokaisen oppilaan oikeus hyvään ja turvalliseen oppimiseen toteutuu. Koulun arviointikulttuuri on oppimista edistävää ja kannustavaa; arviointikulttuurin kehittämisen paikalliset painopisteet on määritelty luvussa 6.

Mikäli koulussa herää huoli oppilaan oppimisesta, tilanteeseen puututaan ja oppilaan oppimista tuetaan tarkoituksenmukaisesti sekä yksilöllisin että yhteisöllisin menetelmin. Oppilaan saama tuki suunnitellaan yhteistyössä oppilaan, huoltajan, opettajien ja oppilashuoltohenkilöstön kanssa. Oppimisen ja koulunkäynnin tuki on määritelty tarkemmin luvussa 7.

Oppimiskäsityksen toteutumisen seuranta ja arviointi

Oppimiskäsityksen mukaisen oppimisen toteutumista seurataan ja arvioidaan muun muassa osana eri oppiaineiden opiskelua, itse- ja vertaisarviointien kautta, kurssipalautteiden avulla, oppilaiden kanssa keskustellen, opetusharjoitteluiden aikana sekä kodin ja koulun välisen yhteistyön avulla.

3. Paikallinen tuntijako

Yläluokille valinnaisia taide- ja taitoaineiden tunteja on yhteensä viisi. Ne jaetaan musiikin, kuvataiteen, käsityön, kotitalouden ja liikunnan kesken, yksi vuosiviikkotunti kullekin. Se sijoitetaan 8. luokalle.

Näin yläluokille jää valinnaisainetunteja yhteensä yhdeksän (9). Näistä tunneista sijoitetaan neljä (4) tuntia 8. luokalle ja viisi (5) tuntia 9. luokalle.

Valinnaisaineita ovat tietotekniikka, liikunta, musiikki, kuvataide, käsityö, kotitalous ja B2-kieli (espanja, venäjä, saksa ja ranska).

8. ja 9. luokkien valinnaisaineiden kuvaukset on laadittu tavoitetasoilla, jotta niiden toteuttamiseen jää liikkumavara, jota tarvittaessa voidaan lukuvuosisuunnitelmissa tarkentaa.

Valinnaisainekursseja tarjotaan seuraavasti:

A-valinta (2 tuntia 8. ja 9. luokilla), B-valinta (1 tunti 8. ja 9. luokilla), C-valinta (1 tunti 9. luokalla)

- musiikki: A, B, C
- kuvataide: A, B, C
- käsityö: A/ A / A, B/ B, C/ C
- kotitalous: A, B
- liikunta: C / C/ C
- ATK: C/ C/ C
- B2-kieli: A

Oppilailla, joilla on A2-kieli valittuna alaluokilla, sisältyy A2-kielen tuntimäärä valinnaistunteihin 8.-9.luokilla. Näin he ottavat valinnaiskursseja vastaavasti vähemmän.

Oppilaan tulee valita joko kaksi A-valintaa ja yksi C-valinta tai yksi A-valinta ja kaksi B-valintaa ja yksi C-valinta.

Oppilaat, joilla on A2-kieli, valitsee joko yhden A-valinnan ja yhden C-valinnan tai kaksi B-valintaa ja yhden C-valinnan.

Valinnaisaineiden tarjontaa tarkastellaan uudelleen siirtymävaiheen jälkeen.

Alakoulun valinnaiset aineet toteutetaan kulloinkin käytettävissä olevan tuntikehyksen puitteissa.

3.1. Tuntijako

	1lk	2lk	3lk	4lk	5lk	6lk	7lk	8lk	9lk	Yhteensä
Äidinkieli7		7	5	5	4	4	4	3	3	42
A1			2	2	3	2	2	2	3	16
B1						2	1	1	2	6
Matematiikka		3	4	4	4	3	3	4	4	32
Ympäristöoppi		2	3	3	2	2				14
Biologia ja maantieto							2	2	3	7
Fysiikka ja kemia							2	3	2	7
Terveystieto							1	1	1	3
Uskonto/1 elämäkats		1	1	1	2	1	1	1	1	10
Historia ja yhteisk.				1	2	2	2	2	3	12
Musiikki 1		1	1	2	2	2	2	1		12
Kuvataide		1	2	2	2	2	2	1		13
Käsityö 2		2	2	2	2	2	2	1		15
Liikunta 2		2	2	2	2	3	3	3	2	21
Kotitalous							3	1		4
Oppilaanohjaus							0,5	0,5	1	2
Valinnaiset aineet								4	5	9
KAIKKI YHTEENSÄ	19	19	22	24	25	25	30,5	30,5	30	225
Valtakunnallinen minimi	19	19	22	24	25	25	29	29	30	222
Vapaaehtoinen A-kieli				1	2 (3)	3	2	2	2	12 (13)

4. Kieliohjelma

Viikin normaalikoulussa on laajahko kieliohjelma, joka antaa oppilaille mahdollisuuden monipuoliseen kieli- ja kulttuurikompetenssin kehittymiseen. Samalla se myös mahdollistaa opetusharjoittelun toteutumisen eri kieliaineissa. Kieliohjelma on kuvattu alla olevassa kaaviossa.

luokat	1	2	3	4	5	6	7	8	9	lukio
A1 en, ra, sa			2	2	3	2	2	2	3	A-kieli
A2 en					3	3	2	2	2	A-kieli
A2 ru				1	2	3	2	2	2	A- ruotsi
B1 ru						2	1	1	2	B- ruotsi
B2 esp, ra, sa								2	2	B-kieli
B3 (lukiossa)										B-kieli

Koulussamme on alaluokilla mahdollista aloittaa A1-kielenä englanti (en), ranska (ra) tai saksa (sa) ja A2-kielenä englanti tai ruotsi. Mikäli oppilas ei valitse ruotsia A2-kieleksi, alkaa sen opiskelu B1-kielenä 6. luokalla. Jos A1-kieleksi valitaan ranska tai saksa, suositellaan A2-kieleksi valittavaksi englanti. Yläkoulussa valinnaisaineena, B2-kielenä, tarjotaan espanjaa, ranskaa ja saksa.

Kielivalinta	Polku	Oppituntimäärä
A1 en	Oppilas opiskelee A1-englantia luokilla 3–9.	2+2+3+2+2+2+3=16
	Oppilas voi valita A2-ruotsin, joka alkaa 4. luokan keväällä ja jatkuu 9. luokalle asti.	1+2+3+2+2+2=12
	Jos oppilas ei valitse A2-ruotsia, opiskelee hän B1-ruotsia luokilla 6–9.	2+1+1+2=6
	Oppilas voi valita B2-espanjan, -ranskan tai -saksan 8. luokalla.	2+2=4
A1 ra, sa	Oppilas opiskelee A1-ranskaa tai A1-saksaa luokilla 3–9.	2+2+3+2+2+2+3=16
	Oppilas opiskelee A2-englantia luokilla 5–9.	3+3+2+2+2=12
	Oppilas opiskelee B1-ruotsia luokilla 6–9.	2+1+1+2=6
	Oppilas voi valita B2-espanjan, (-ranskan tai -saksan) 8. luokalla.	2+2=4

5. Opetuksen mahdolliset painotukset

Viikin normaalikoulussa ei ole erityisiä opetuksen painotuksia.

6. Perusopetuksen yhtenäisyys ja siirtymävaiheisiin liittyvä yhteistyö

Viikin normaalikoulun perusopetuksen yhtenäisyyttä ja siirtymävaiheisiin liittyvää yhteistyötä kuvataan Viikin normaalikoulun ohjaussuunnitelmassa.

7. Opetussuunnitelmaa täydentävät suunnitelmat ja ohjelmat

Helsingin yliopiston Viikin normaalikoulussa otetaan huomioon muut paikalliset suunnitelmat.

Peruskoulun pedagogiikan kehittämisestä vastaava työryhmä yhdessä asterehtorien kanssa huolehtii vuosittaisten lukuvuosisuunnitelmien laatimisesta ja päättää niiden laajuudesta ja muodosta.

8. Oppilaanohjauksen ohjaussuunnitelma

9. Yhteistyö kunnan sosiaali- ja terveydenhuollon viranomaisten kanssa

Oppilashuoltoa ja kodin ja koulun yhteistyötä käsittelevien osuukien laatiminen opetussuunnitelmaan on toteutettu yhteistyössä kunnan sosiaali- ja terveydenhuollon viranomaisten kanssa.

10. Opetussuunnitelman seuranta, arviointi ja kehittäminen

Viikin normaalikoulussa arvioidaan annettua koulutusta ja sen vaikuttavuutta sekä osallistutaan toiminnan ulkopuoliseen arviointiin. Paikallisen opetussuunnitelman ja lukuvuosisuunnitelman toteutumista seurataan, arvioidaan ja kehitetään säännöllisesti. Lukuvuosisuunnitelmassa tarkennetaan, miten toteutumista seurataan, arvioidaan ja kehitetään.

11. Perusopetuksen tehtävä

Perusopetuksen tehtävät ovat opetus- ja kasvatustehtävä, yhteiskunnallinen tehtävä, kulttuuritehtävä sekä tulevaisuustehtävä. Koulumme arvot, oppimiskäsitys ja toimintakulttuuri tukevat näiden tehtävien toteutumista.

Helsingin yliopiston Viikin normaalikoulun perusaste on oman alueensa yhtenäiskoulu, joka painottaa hyvän yleissivistyksen ja oppimaan oppimisen merkitystä. Perusopetuksen aikana suoritetaan oppivelvollisuus, ja koulumme tukee kaikkien oppilaidensa jatko-opintomahdollisuuksia. Viikin normaalikoulussa on myös lukio, ja koulussamme järjestetään myös opettajaksi opiskelevien opetusharjoittelua (ks. erilliset opetusharjoittelusuunnitelmat), minkä vuoksi koulussamme on monipuolisia mahdollisuuksia tukea eri-ikäisten yhdessä oppimista ja erilaisia oppimisprosesseja.

Viikin normaalikoulussa kaiken opiskelun ja oppimisen pohjana on laaja-alaisena oppivana yhteisönä toimiminen. Tähän yhteisöön kuuluvat oppilaat, opettajat, huoltajat, opettajaksi opiskelevat ja koko koulun henkilökunta, sekä laajemmin myös lähipiiri, yliopistot ja yhteistyöverkostot sekä kotimaassa että ulkomailla. Koulun tulevaisuustehtävää toteutetaan yhdessä yhteistyökumppanien kanssa.

Viikin normaalikoulussa jokainen kantaa vastuuta toiminnastaan yhteisössä ja yhteisön hyväksi, mikä tarkoittaa niin oppilaita kuin koulussa työskenteleviä aikuisia. Tavoitteena on luoda sellainen koulun henki, jolle on ominaista avoimuus, rehellisyys, moninaisuuden arvostaminen, keskinäinen kunnioitus, oikeudenmukaisuus, yhteisvastuu, turvallisuus ja kiireettömyys.

12. Laaja-alainen osaaminen paikallisessa opetussuunnitelmassa

Viikin normaalikoulussa kaikki laaja-alaisen osaamisen osa-alueet nähdään tärkeinä, ja niiden kehittymistä tuetaan kaikessa oppimisessa. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet ovat tiedossa opiskelutavoitteita asetettaessa, tavoitteiden saavuttamisen etenemistä seurattaessa ja arvioinnissa.

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Viikin normaalikoulussa tuetaan ajattelun ja oppimaan oppimisen taitoja. Näitä taitoja harjoitellaan, sanallistetaan ja reflektoidaan oppilaiden ikätason mukaisesti niin, että oppilaasta kehittyy oman oppimisensa asiantuntija. Tavoitteena on tukea oppilaan mielekästä opiskelua ja oppimista sekä aktiivista toimijuutta. Oppiminen on kokonaisvaltaista, ja siihen vaikuttavat elämykset ja tunteet. Leikinomaisuus, pelillisuus, fyysinen aktiivisuus, kokeellisuus ja muut toiminnalliset työtavat sekä taiteen eri muodot edistävät oppimisen iloa ja vahvistavat edellytyksiä luovaan ajatteluun ja oivaltamiseen. Oppimisen ilo, kannustava palaute, myönteiset kokemukset ja vuorovaikutteisuus ovat tärkeitä myönteisen minäkuvan kehittymiselle.

Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti erilaisia tapoja opiskella yhdessä ja yksin, samanikäisten ja eri-ikäisten kanssa. Koulussa opitaan tietoja ja taitoja toisiinsa nivoutuneena. Erilaisia oppimisprosesseja, opiskelustrategioita ja oppimaan oppimisen strategioita harjoitellaan ohjatusti ja systemaattisesti ja niitä käsitteellistetään ikäkauden mukaisesti. Tiedon rakentumisprosessia avataan systemaattisesti ja luodaan tapoja, joilla oppijat voivat saada oppimistaan näkyväksi (mm. tavoitteiden asettaminen ja niiden saavuttamisen arvioiminen sekä erilaiset oppimisprosessien dokumentointitavat). Tiedon rakentaminen yksin ja yhdessä toisten kanssa, monipuolinen ja monimediainen tiedonhankinta, tiedon jäsentäminen ja hyödyntäminen sekä kriittinen ajattelu ovat tärkeitä vahvistettavia taitoja.

Tiiviin yliopistoyhteyden vuoksi oppijoilla on erityinen mahdollisuus tutustua eri tieteiden ja taiteiden näkökulmiin sekä niiden välisiin yhteyksiin. Yliopiston harjoittelukoulun erityisluonteen vuoksi oppilaat saavat erilaisia kokemuksia oppimisesta opetusharjoittelun ja siihen liittyvän reflektoinnin kautta. Samalla oppilaat saavat esimerkkejä elinikäisestä oppimaan oppimisesta. Oppilaan oppiminen rikastuu myös koulun kansallisen ja kansainvälisen yhteistyön myötä.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Viikin normaalikoulu on suurena yhtenäiskouluna ja harjoittelukouluna monipuolinen ja monikulttuurinen yhteisö. Käytännön arjessa monimuotoinen kulttuuri nähdään rikkautena. Arvostus näkyy koulun puhe-kulttuurissa, ja arjessa toimitaan kouluyhteisön jäsenten kulttuuritaustaa kunnioittavasti ja monimuotoista kulttuuria arvostavasti. Jokapäiväisen, arvostavan vuorovaikutuksen lisäksi Viikin normaalikoulussa tutustutaan eri kulttuureihin esimerkiksi yhteisissä päivänavauksissa, joissa esiintyvät oppilaat, opiskelijat, opettajat ja muu henkilökunta sekä kansainväliset vieraat, myös eri kielillä.

Viikin normaalikoululla on yhdessä toimimisen perinne. Se ilmenee koko koulun päivittäisessä työssä ja yhteisissä tilaisuuksissa. Koulun yhteiset juhlat, muut tilaisuudet ja traditiot ovat tärkeä osa koulun kulttuuria, ja niissä oppilaat oppivat ilmaisemaan itseään eri tavoin. Niissä erilaiset ja eri-ikäiset kouluyhteisön jäsenet voivat oppia toisiltaan, ja niillä välitetään myös tapakulttuuria. Koulun arjessa ja juhlissa huolehditaan eri kulttuurien ja katsomusten tasa-arvoisesta huomioimisesta ja luodaan mahdollisuuksia eri-ikäisten monipuoliselle vuorovaikutukselle. Kansallisesti ja kansainvälisesti ajankohtaiset asiat otetaan huomioon opiskelussa. Kasvatuksen ja opetuksen keinoin käsitellään itsesääätelyä, moninaisuutta ja yhdenvertaisuutta sekä vahvistetaan vuorovaikutus- ja ilmaisukykyä.

Yhdessä toimiminen kehittää taitoa kuunnella toista, ottaa vastuuta sekä omasta että toisen oppimisesta ja kykyä antaa ja pyytää apua. Tämä kehittää myös kykyä ratkaista ongelmia rakentavasti. Koulun toiminnan keskeinen periaate on oikeudenmukaisuus. Oikeudenmukainen ja kaikkien kohtelias, hyvä ja reilu kohtelu synnyttävät luottamusta ja turvallisuutta yksilössä ja koko

koulussa. Ristiriitoihin puututaan sovittelevasti ja ratkaisukeskeisesti. Oikeudenmukaisuuteen kuuluu myös yksilön erityistarpeiden huomioon ottaminen.

Koulu toimii yhdessä kotien kanssa. Kotien ja koulun välistä yhteistyötä edistää vanhempainyhdistys. Yliopiston harjoittelukouluna Viikin normaalikoulu toimii yhteistyössä Helsingin yliopiston eri tiedekuntien ja muiden yliopistojen kanssa. Viikin normaalikoulun yhteistyökumppaneita ovat myös lähikoulut ja päiväkodit, Helsingin kaupungin opetusvirasto sekä Viikin kaupunginosan asukkaat, yhteisöt ja viranomaiset. Yhteistyö eri harjoittelukoulujen kanssa on tiivistä niin opetus-, koulutus-, tutkimus-, kokeilu- ja kehittämissyhteistyön osalta. Myös aktiivinen ja monipuolinen kansainvälinen yhteistyö kuuluu koulun toimintaan.

Kouluympäristön esteettisyydellä tuetaan sekä koulu yhteisön jäsenten viihtyvyyttä ja hyvinvointia sekä heidän esteettisen herkkyytensä kehittymistä.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Viikin normaalikoulussa terveys, turvallisuus ja kestävä elämäntapa nähdään tärkeinä, ja koko yhteisö sitoutetaan pitämään huolta yhteisöstä ja ympäristöstä. Tämä tarkoittaa, että jokainen ottaa toiminnassaan huomioon muut yhteisön jäsenet ja pitää huolta ympäristön viihtyvyydestä. Yhteisesti sovitulla toimintatavoilla ehkäistään ristiriitatilanteita. Näitä yhteiselämän pelisääntöjä kehitetään yhdessä keskustellen ja neuvotellen.

Kodin ja koulun yhteistyö on ensiarvoisen tärkeää tuettaessa oppilaiden itsestä huolehtimisen taitoja ja itsesääätelytaitoja. Tiivistä yhteistyötä tarvitaan, kun oppilaita ohjataan taitojen edistymisessä ja suunnitelmallisen työn tekemisessä.

Oppilaiden itsetuntoa ja kokonaisvaltaista hyvinvointia tuetaan. Hyvä itsetunto on sitä, että näkee oman elämänsä arvokkaana ja ainutkertaisena, osaa arvostaa myös muita ihmisiä ja tuntee kuuluvansa yhteisöön. Hyvä itsetunto antaa uskallusta toimia niin kuin tietää oikeaksi. Myös epäonnistumisten ja pettymysten sietokyky kuuluu hyvään itsetuntoon. Hyvä itsetunto perustuu itseluottamukseen. Koulu yhteisö kehittää oppilaan itseluottamusta arvostamalla häntä ja auttamalla häntä onnistumaan koulutyössä. Oppilaalle annetaan vastuuta ja häntä ohjataan vastuun kantamiseen.

Viikin normaalikoulussa luodaan aktiivisesti rakenteita, jotka tukevat arjen taitoja, ihmissuhteissa toimimista ja terveellistä ja turvallista elämäntapaa (ks. Oppilashuoltoluku). Tällaisia rakenteita ovat kiusaamista ennaltaehkäisevät toimet ja ongelmatilanteiden sovittelu. Oppilasta ohjataan löytämään tasapaino opiskelun, vapaa-ajan ja levon välillä. Yhteisönä pohditaan teknologian ja kuluttamisen valintoja ja niihin liittyviä arvoja.

Viikin normaalikoulun toiminnan tavoitteena on myös terveellisten elämäntapojen oppiminen ja vaaliminen. Arjessa tämä näkyy esimerkiksi siten, että monipuolisen ja viihtyisän lounasruokailun merkitystä hyvinvoinnille korostetaan.

L4 Monilukutaito

Viikin normaalikoulussa kaikki opiskelukokonaisuudet toteutetaan laajaan tekstikäsitteeseen perustuvien ja monilukutaidon kehittymistä tukevien tavoin. Oppimisessa käytetään monipuolisia materiaaleja, työtapoja ja oppimisympäristöjä.

Opetuksessa tuetaan monipuolisesti oppilaiden kykyä hankkia, arvioida, yhdistää ja tuottaa erilaista tietoa. Oppilaat harjaantuvat esittämään ja jakamaan ajatuksiaan, havaintojaan, tietojaan ja taitojaan monin eri tavoin. Monilukutaidon kehittymistä tukee vireä ja ajanmukainen kirjastotoiminta sekä koulun monimediaisen oppimisympäristön rakentaminen. Opetusharjoittelu tuo mukanaan eri tieteen alojen ominaispiirteet opiskeluun ja opetukseen.

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Viikin normaalikoulussa hyödynnetään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa. Laitteet valitaan käyttötarkoituksen mukaan. Oppijoille tarjotaan mahdollisuuksia hyödyntää erilaisia laitteita ja verkko- ja oppimisympäristöjä ja harjaantua valitsemaan teknologiaa.

Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen on sekä oppimisen kohde että väline. Sisältöjen opiskeluun sisältyvät niin käyttötaitojen kehittäminen kuin sosiaalisen vuorovaikutuksen ja verkostoitumisen kehittäminen. Taitoja harjoitellaan suunnitelmallisesti korostaen toiminnan vastuullisuutta, turvallisuutta ja ergonomisuutta.

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Viikin normaalikoulussa eri-ikäiset oppijat harjaantuvat asettamaan tavoitteita, työskentelemään pitkäjänteisesti, saattamaan työ loppuun ja arvioimaan työskentelyä ja oppimista suhteessa asetettuihin tavoitteisiin (ks. L1).

Opiskelussa tuetaan oppimismyönteisyyttä, yrittämistä, projektitaitoja, yhteistyötaitoja, ryhmässä ja yksin työskentelemisen taitoja, päätöksentekotaitoja, ilmaisutaitoja ja arviointitaitoja. Opiskelussa tuetaan myös oppijoiden luovuutta, taitoja löytää uusia mahdollisuuksia ja toimintatapoja. Kasvatus ja opiskelu tukevat oppilaan pystyvyyttä, vahvuuksien tunnistamista ja taitoja toimia muuttuvassa maailmassa.

Työelämätaitoja tuetaan erityisesti työelämäntutustumisjaksoilla. Yrittäjyyskasvatusta toteutetaan esimerkiksi luokkatoimikuntien hankkeissa. Työelämäyhteistyötä kehitetään ja huoltajien osaamista hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Viikin normaalikoulussa oppilaat osallistuvat oman opiskelunsa, yhteisen koulutyön ja oppimisympäristön suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin. Oppilailla on mahdollisuus osallistua päätöksentekoon sekä oppitunneilla että muissa yhteyksissä. Koulussamme on osallistavia rakenteita kuten oppilaskunta, tukioppilastoiminta, vertaissovittelu ja kestävän kehityksen ryhmät. (LINKKI OSALLISTUMISFOORUMEIHIN.) Oppilaiden edustajilla on mahdollisuus tuoda näkemyksensä esiin myös opettajankokouksissa.

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden toteuttaminen ja toteutumisen seuraaminen

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet on määritelty luvussa 3 sekä tarkemmin vuosiluokkakokonaisuuksittain luvuissa 13–15. Näiden tavoitteiden toteutumista seurataan suunnitelmallisesti osana oppiaineiden arviointia. Oppilaita ohjataan seuraamaan edistymistään tavoitteiden suunnassa. Nivelkohdissa käydään läpi myös laaja-alaisen osaamisen alueilla edistyminen. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet on esitetty oppiainetavoitekuvausten yhteydessä luvuissa 13–15 ja niiden arviointi sisältyy oppiaineiden arviointiin. Luvussa 6 on määritelty arvioinnista. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden toteuttamisen tueksi sekä tavoitteiden toteutumisen seuraamisen tueksi on mahdollista luoda välineitä. Näitä kehitetään tutkimusperusteisesti. Tällaisia voivat olla esimerkiksi erilaisten oppimispolkujen luominen vuosiluokille 1–9. Näitä päivitetään tarvittaessa.

Viikin normaalikoulussa toteutetaan jokaisena lukuvuonna vähintään yksi monialainen oppimiskokonaisuus, jossa laaja-alaisen osaamisen tavoitteet ovat erityisesti huomion kohteena. Monialaisten oppimiskokonaisuuksien tavoitteet, sisällöt ja toimintatavat valitaan edellisen kevätlukukauden aikana suunnittelukokouksien yhteydessä huomioiden oppilaiden kiinnostuksen kohteet. Nämä kirjataan vuosisuunnitelmaan.

13. Yhtenäisen perusopetuksen toimintakulttuuri

Toimintakulttuurin erityisluonne Viikin normaalikoulussa

Viikin normaalikoulun toimintakulttuurin painopistealueita ovat oppiva yhteisö ja kestävä kehitys. Oppiva yhteisö toimii turvallisuuden, vuorovaikutuksen ja osallisuuden hengessä. Osallisuuteen kuuluu myös moninaisuuden arvostaminen ja demokratian periaatteiden noudattaminen. Moninaisuus näkyy koulun toiminnassa niin yhteisessä arjessa kuin juhlissa.

Toimintakulttuurin kehittämiseen osallistuvat eri-ikäiset oppijat, eri asteiden opettajat, opetusharjoittelijat, koulun muu henkilöstö, kotimaiset ja kansainväliset vierailijat sekä yliopiston opettajat ja tutkijat. Yhteistyössä yliopistojen, muiden harjoittelukoulujen ja paikallisten toimijoiden kanssa nähdään tärkeänä. Yhteistyömuodot valitaan tavoitteiden mukaan.

14. Oppimisympäristöt

Oppimisympäristöt ja työtavat

Hyvä oppimisympäristö on monipuolinen, esteetön, kiireetön ja yhteisöllisyyttä tukeva. Viikin normaalikoulussa käytetään sellaisia monipuolisia oppimisympäristöjä ja työtapoja, jotka tukevat tavoitteellista ja merkityksellistä oppimista. Merkityksellisyys tarkoittaa, että oppilas pystyy liittämään oppimansa osaksi omaa elämäänsä. Tavoitteena on kehittyä oppivana yhteisönä, joka tukee laaja-alaista osaamista.

15. Työtavat

Oppimisympäristöt ja työtavat

Hyvä oppimisympäristö on monipuolinen, esteettinen, kiireetön ja yhteisöllisyyttä tukeva. Viikin normaalikoulussa käytetään sellaisia monipuolisia oppimisympäristöjä ja työtapoja, jotka tukevat tavoitteellista ja merkityksellistä oppimista. Merkityksellisyys tarkoittaa, että oppilas pystyy liittämään oppimansa osaksi omaa elämäänsä. Tavoitteena on kehittyä oppivana yhteisönä, joka tukee laaja-alaista osaamista.

16. Opetuksen eheyttäminen ja monialaiset oppimiskokonaisuudet

Opetusta eheytetään oppilaiden, opettajien ja muiden tahojen välisellä yhteistyöllä, joka mahdollistaa myös ilmiöpohjaisen ja tutkivan oppimisen. Eheyttäminen ja monialaiset oppimiskokonaisuudet tukevat myös laaja-alaisen osaamisen kehittymistä. Eheyttämisessä hyödynnetään esimerkiksi lähiseudun kulttuuri- ja luonnonympäristöä, koulun kirjastoa oppimisympäristönä ja tietotekniikan tarjoamia mahdollisuuksia.

Monialaisten oppimiskokonaisuuksien toteuttaminen kirjataan lukuvuosisuunnitelmaan. Siinä määritellään monialaisten oppimiskokonaisuuksien tavoitteet, suunnittelu, toteuttaminen ja arviointi. Monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa kehitetään erityisesti yhteisöllisyyttä. Monialaisia oppimiskokonaisuuksia toteutetaan yli oppiaineiden ja luokka-asteiden.

16.1. Monialaiset oppimiskokonaisuudet

Monialaiset oppimiskokonaisuudet, niiden tavoitteet, sisällöt, arviointi ja kehittämistavat laaditaan vuosittain ja kirjataan lukuvuosisuunnitelmaan.

17. Yhteinen vastuu koulupäivästä ja yhteistyö

Viikin normaalikoulun keskeiset tavoitteet ja toimintatavat hyvän ja turvallisen koulupäivän luomiseksi ja yhteistyön järjestämiseksi ovat seuraavat. Tavoitteena on, että Viikin normaalikoulussa on hyvä oppia ja turvallista työskennellä yhdessä. Siihen pyritään siten, että koulun toimintaa säätelevät järjestyssäännöt, suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä, tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma, turvallisuussuunnitelma sekä kasvatuskeskustelua ja kurinpitoa koskeva suunnitelma laaditaan yhdessä oppilaiden kanssa, ja ne päivitetään tarvittaessa.

Kaikki koulun aikuiset puuttuvat tarvittaessa havaitsemiinsa ongelmatilanteisiin. Oppilaita ohjataan kantamaan vastuuta yhteisestä, turvallisesta koulupäivästä.

Ala- ja yläluokkien yhteistyötä kehitetään eri tavoin, muun muassa yhteisin tilaisuuksin. Ne voivat olla esimerkiksi yhteisiä juhlia, päivänavauksia tai monialaisia oppimiskokonaisuuksia. Oppilaat saavat opetusta myös opettajilta, jotka opettavat sekä ala- että yläkoulussa.

Oppilaskunta-, tukioppilas-, kerho-, sovittelutoimintaa ja muuta vastaavaa toimintaa tukemalla lisätään oppilaiden osallisuutta. Alkuopetuksen maksullisella aamu- ja iltapäiväkerholla luodaan turvalliset puitteet pienten koululaisten koulutuntien ulkopuoliselle ajalle.

Kodin ja koulun yhteistyön tavoitteena on oppilaan kasvun tukeminen ja yhteisten ratkaisujen löytäminen, jotta koulutyö ja oppiminen sujuvat mahdollisimman hyvin. Tätä varten kiinnitetään huomiota tiedonkulkuun ja yhteistyöhön vanhempien kanssa. Kanavina toimivat esimerkiksi verkkoviestintä, säännöllisesti järjestettävät vanhempainillat ja kehityskeskustelut sekä erilaiset tiedotteet. Viikin Norssin Tuki ry. on koulussa toimiva vanhempainyhdistys. Koulu tukee ja kehittää yhteistyötä myös muiden sidosryhmiensä kanssa.

17.1. Oppilaiden osallisuus

17.2. Kodin ja koulun yhteistyö

17.3. Koulun sisäinen yhteistyö ja yhteistyö muiden tahojen kanssa

18. Kasvatuskeskustelut ja kurinpidollisten keinojen käyttö

Kasvatuskeskusteluja ja kurinpidollisia keinoja koskevaa suunnitelma päivitetään vuosittain yhteistyössä oppilaiden kanssa. Tässä suunnitelmassa määritellään

- millaisissa tapauksissa kasvatuskeskustelua käytetään ja mitkä ovat keskustelujen toteuttamisen käytänteet
- mitkä ovat lainsäädäntöä tarkentavat ja täydentävät menettelytavat rike-, vilppi- ja häiriötilanteissa, asioiden selvittämismenettelyt, työnjako sekä kuulemis- ja kirjaamismenettelyt
- miten hallinnon yleisten oikeusturvaperiaatteiden noudattaminen varmistetaan kurinpidollisia keinoja käytettäessä
- miten huolehditaan henkilökunnan perehdyttämisestä ja osaamisen varmistamisesta kurinpidollisten toimivaltuuksien käyttämisessä
- miten suunnitelmasta, järjestyssäännöistä ja laissa säädetyistä kurinpidollisista keinoista tiedotetaan eri tahoille
- mitkä ovat menettelytavat suunnitelman seuraamista sekä toteutumisen ja vaikuttavuuden arviointia varten.

Kasvatuskeskusteluja ja kurinpidollisten keinojen käyttöä kuvataan valtakunnallisten perusteiden [luvussa 8](#).

19. Etäyhteyksiä hyödyntävä opetus

Rehtori tekee päätöksen etäyhteyksiä hyödyntävän opetuksen käytöstä. Silloin siitä tehdään opetussuunnitelman liite, jossa kuvataan

- milloin ja minkä asioiden opetuksessa ja opiskelussa etäyhteyksiä hyödynnetään
- mitkä ovat etäyhteyksien opetuskäyttöä ohjaavat tavoitteet, opetuksen järjestämisen käytännöt ja yhteiset toimintatavat sekä eri toimijoiden vastuut.

20. Vuosiluokkiin sitomaton opiskelu

Viikin normaalikoulussa voidaan käyttää vuosiluokkiin sitomatonta järjestelyä yksittäisten oppilaiden kohdalla. Erityisesti tämä tulee kyseeseen, mikäli oppilas ei selviydy perusopetuksen luokkien 7-9 oppimäärästä normaalissa ajassa. Tällöin hänet voidaan johtavan rehtorin päätöksellä siirtää vuosiluokkiin sitomattomaan opetukseen ja hänelle laaditaan oppimissuunnitelma sekä tarvittavat opintokokonaisuudet.

Tapauksissa, joissa järjestetään mahdollisuus edetä vuosiluokkiin jaetun oppimäärän sijaan oman opinto-ohjelman mukaisesti, tästä laaditaan erityinen, opiskelijan henkilökohtainen opetussuunnitelma. Siinä kuvataan

- miten vuosiluokkiin sitomatonta eli oman opinto-ohjelman mukaan etenevää opiskelua käytetään
- mitkä ovat oppimäärään sisältyvät opintokokonaisuudet, joista opinnot rakentuvat
- mitkä ovat tuntijako sekä opetuksen tavoitteet ja sisällöt näille opintokokonaisuuksille
- mitkä opintokokonaisuudet ovat oppilaille pakollisia ja mitkä valinnaisia
- miten opintojen etenemistä ja opintokokonaisuuksien suorittamista seurataan ja arvioidaan.

Vuosiluokkiin sitomattomasti edettäessä otetaan huomioon oppimisen arviointia sekä seuraavalle vuosiluokalle siirtymistä koskevat erityismääräykset.

21. Yhdysluokkaopetus

Opetus voidaan alakoulussa järjestää yhdysluokkaopetuksena. Silloin siitä laaditaan erityinen opetussuunnitelman liite, jossa kuvataan

- miten yhdysluokkaopetus järjestetään ja mitkä ovat siinä noudatettavat keskeiset toimintatavat
- miten eri oppiaineiden vuosiviikkotunnit jaetaan vuosiluokille ja miten oppimäärä jaetaan opintokokonaisuuksiin, jos käytetään vuosiluokkiin sitomatonta opetusta.

22. Joustava perusopetus

Rehtori päättää, milloin opetus voidaan tarjota joustavan perusopetuksen toimintana. Silloin siitä laaditaan erityinen, opiskelijan henkilökohtainen opetussuunnitelma. Siinä kuvataan

- miten joustava perusopetus järjestetään ja mitkä ovat siinä noudatettavat keskeiset toimintatavat
- mitkä ovat oppilasvalinnan perusteet ja miten valinta käytännössä toteutetaan
- miten muissa oppilaitoksissa, työpaikalla tai muualla koulun ulkopuolella tapahtuva opiskelu järjestetään ja miten oppilaiden opiskelua tällöin ohjataan, seurataan ja arvioidaan
- miten eri toimijoiden yhteistyö, vastuut ja työnjako järjestetään.

Oppilaan oppimissuunnitelman tai henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskevan suunnitelman laadintaa koskevat määräykset sisältyvät lukuun 6.

23. Opetus erityisissä tilanteissa

Erityisissä tilanteissa annettavan opetuksen järjestäminen kuvataan luvussa 8.

24. Opetuksen ja kasvatuksen tavoitteita tukeva muu toiminta

Oppilaille tarjottavan, opetuksen ja kasvatuksen tavoitteita tukevan muun toiminnan, joita ovat esimerkiksi kerho- ja koulukirjastotoiminta, tavoitteena on tukea oppimista sekä lisätä oppilaiden viihtyvyyttä ja osallisuutta.

Kouluruokailu on järjestetty ostopalveluna. Palveluntuottajan valinnassa kiinnitetään huomiota mm. siihen, miten kouluruokailun toteuttamista ohjaavat periaatteet sekä ruoka-, terveys- ja tapakasvatukselliset ja kestävään elämäntapaan liittyvät tavoitteet täyttyvät ja miten oppilaiden ruokailuun liittyvät erityistarpeet otetaan huomioon. Lisäksi kouluruokailu tulee järjestää niin, että se edistää yhteisöllisyyttä, kouluviihtyvyyttä ja on esteettisesti miellyttävää.

Aamu- ja iltapäivätoiminnasta laaditaan oma valtakunnallisten aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteiden mukainen paikallinen aamu- ja iltapäivätoiminnan suunnitelma.

Koulumatkoista ja -kuljetuksista ja niihin liittyvistä toimintatavoista ja -periaatteista tiedotetaan oppilaille ja huoltajille koulun kotisivuilla.

25. Arviointikulttuurin paikalliset painotukset

Viikin normaalikoulussa arviointikulttuuria kehitetään osana yhtenäistä peruskoulua. Arvioinnin linjaukset tulevat peruskoululaista- ja asetuksesta sekä perusopetuksen opetussuunnitelman perusteista luvusta 6. Koulun arvoperusta ja oppimiskäsitys heijastuvat myös arviointikulttuuriin ja sen kehittämiseen. Opetusharjoittelijat ohjataan näkemään arviointikulttuuri tärkeänä osana perusopetusta. Arviointi on myös opettajan oman työn reflektoinnin väline.

Arviointi on perusopetuksen ajan oppimista edistävää eli formatiivista, kehittävää arviointia. Sitä toteutetaan oppilaan opiskelu- ja oppimisprosessin arviointina koko oppilaan koulupolun ajan. Valtakunnallisiin arvioinnin kriteereihin perustuva päättöarviointi ajoittuu oppiaineen kaikille yhteisen oppimäärän suorittamisen loppuun, viimeistään luokalle 9.

Arvioinnin painopiste on oppimista edistävässä arvioinnissa. Se on opintojen aikaista, vuorovaikutteista, motivoivaa ja ohjaavaa arviointia, missä arviointi perustuu aiemmin oppimiselle asetettuihin tavoitteisiin. Arvioinnin kohteena ovat oppilaan oppiminen, työskentely ja käyttäytyminen. Eri oppiaineissa arvioidaan myös laaja-alaista osaamista. Arvioinnissa otetaan huomioon oppilaan ikätaso ja eri oppiaineiden luonteen erityispiirteet. Arviointi on oppilaiden osallisuutta edistävää sekä itsearviointi-, vertais- ja ryhmäarviointitaitojen kehittämistä. Arvioinnin muotojen ja menetelmien tulee olla monipuolisia.

Opintojen aikaisen kannustavan, oppimista ohjaavan ja edistävän arviointikulttuurin avulla tuetaan oppilaiden hyvän itsetunnon sekä positiivisen oppijaminän rakentumista ja vahvistamista. Arvioinnin avulla oppilaalle tulisi muodostua realistinen käsitys itsestään oppijana. Arvioinnin tulee olla eettisesti kestävä ja oikeudenmukaista. Opettajan tekemään arviointiin liittyvä valta ja sen edellyttämä vastuu tiedostetaan, ja harjoittelukouluna myös opetusharjoittelijoita ohjataan tähän.

Arviointitilanteissa jokaiselle oppilaalle tulee turvata yhdenvertainen ja oikeudenmukainen kohtelu, jotta hänellä on monipuolisia mahdollisuuksia näyttää osaamistaan ja työskentelytaitojaan. Vieraskielisten oppilaiden arvioinnissa otetaan huomioon kunkin oppilaan kielitausta ja kehittyvä suomen kielen taito.

Arvioinnin avulla oppilas, hänen huoltajansa ja opettajat saavat tietoa oppilaan työskentelystä, edistymisestä, suorituksista ja käyttäytymisestä. Oppilaan arviointia tehdään yhteistyössä oppilaiden huoltajien kanssa. Heidän kanssaan keskustellaan koulutyön tavoitteista ja koulun arviointikäytännöistä.

26. Opintojen aikaisen arvioinnin toteuttaminen

Opintojen aikaisella arvioinnilla tarkoitetaan ennen päättöarviointia toteutettavaa arviointia. Sen pedagoginen tehtävä on edistää oppimista. Arviointipalautte on oppimista tukevaa ja kannustavaa.

Arviointikäytännöissä otetaan huomioon oppilaiden ikätaso sekä kunkin tiedon- ja taidonalalle ominaiset tavat arvioida. Oppilaita ohjataan asettamaan oppimiselle tavoitteita, refleктоimaan edistymistä ja oppimista sekä antamaan ja vastaanottamaan kannustavaa palautetta. Oppiaineiden arviointikriteerit on määritelty osana perusopetuksen opetussuunnitelmaa. Oppilaille ja huoltajille tiedotetaan oppiaineiden arvioinnin periaatteista.

Arvioinnin muodot ja tavat on kirjattu vuosisuunnitelmaan. Arvioinnissa voi olla erilaisia käytänteitä ja muotoja luokka- ja oppiainekohtaisesti. Näistä tiedotetaan vuosittain sekä oppilaalle että huoltajalle.

Opintojen aikainen arviointi on oppimista edistävää koko peruskoulun ajan.

Väliarviointi

- Väliarviointi on lukuvuoden aikana tapahtuvaa arviointia. Se perustuu yhdessä oppimiselle ja työskentelylle asetettuihin tavoitteisiin, oppilaan tai oppilasryhmän tekemään itsearviointiin ja opettajan arviointiin. Väliarviointi voidaan toteuttaa esimerkiksi keskusteluna tai muuna vuorovaikutuksena oppilaan ja oppilasryhmän kanssa. Väliarvioinnissa asetetaan myös tavoitteita tulevalle työskentelylle.
- Väliarviointia toteutetaan vuosiluokilla 1–6 mm. itse- ja vertaisarviointina. Arvioinnin kohteet ovat työskentely, käyttäytyminen ja oppiminen. Väliarvioinnissa keskitytään oppilaan vahvuuksiin, oppimiseen ja siinä edistymiseen. Lukuvuoden aikana järjestetään yksi arviointikeskustelu, johon kutsutaan oppilas ja hänen huoltajansa. Väliarviointikäytännöt tarkennetaan vuosittain lukuvuosisuunnitelmissa.
- Yläkoulussa kehityskeskustelu on yksi väliarvioinnin muodoista. Keskustelu toteutetaan vähintään kerran lukuvuodessa, ja siihen osallistuvat oppilaan lisäksi tarpeen mukaan huoltajat, luokanohjaaja, aineenopettaja ja opinto-ohjaaja.

Todistukset

- Lukuvuositodistuksissa arviointi on sanallista vuosiluokilla 1–3, vuosiluokilla 4–6 käytössä on numeerinen arviointi, jota voidaan täydentää tai rehtorin päätöksellä korvata sanallisella arviolla.
- Vuosiluokilla 7–9 annetaan kunkin jakson lopussa jaksotodistus, jossa suoritettut kurssit arvioidaan numeroin tai muuna suoritusmerkintänä. Jaksotodistukset toimivat välitodistuksina.
- Oppilaalle annetaan erotodistus, kun hän siirtyy toisen opetuksen järjestäjän ylläpitämään kouluun.

Oppiaineiden arviointikriteerit

- Oppiaineen arvosana määräytyy oppilaan osaamisen perusteella. Oppiaineen arvosanaa annettaessa käytetään perusopetuksen opetussuunnitelman kriteereitä.

Käyttäytymisen arviointi

- Käyttäytymisen arviointi perustuu koulun arvoihin, toimintakulttuuriin ja järjestyssääntöihin. Niiden pohjalta on määritelty kriteerit käyttäytymisen arvioinnille.

Nivelvaiheet

- Nivelvaiheessa 2. vuosiluokan päätteeksi pääpaino on oppimisen edistymisen arvioinnissa. Silloin annetaan erityisesti ohjaavaa palautetta oppilaan erilaisista valmiuksista,

työskentelytaitojen edistymisestä sekä taidosta huolehtia omista ja yhteisesti sovituista tehtävistä. Lisäksi annetaan palautetta oppilaan opiskelun etenemisestä eri oppiaineissa.

- Nivelvaiheessa 6. vuosiluokan lopulla oppilaalle annetaan ohjaavaa palautetta työskentelytaidoista, edistymisestä eri oppiaineissa ja laaja-alaisesta osaamisesta. Samalla huomiota kiinnitetään opiskelumotivaation tukemiseen.

Erityistä tukea tarvitsevan oppilaan arviointi

- Erityistä tukea tarvitsevan oppilaan arviointi määräytyy perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden luvun 7 mukaisesti.

Valmistavasta opetuksesta yleisopetukseen siirtyneen oppilaan arviointi

- Valmistavasta opetuksesta yleisopetukseen siirtyneen oppilaan arvioinnista rehtori päättää tapauskohtaisesti. Arviointi voi silloin olla myös sanallista.

27. Päätösarvioinnin toteuttaminen

Päätösarvioinnin kokonaisuus, valinnaisaineiden arviointi ja päätösarvioinnin todistukset toteutetaan kuten opetussuunnitelman perusteiden luvussa 6.5 todetaan.

Jokainen valinnainen aine muodostaa oppimäärän, joka siten myös arvioidaan omana oppiaineenaan. Opetussuunnitelman perusteiden mukaan ne valinnaiset aineet, jotka muodostavat yhtenäisen, vähintään kahden vuosiviikkotunnin oppimäärän, arvioidaan numeroin. Numeroin arvioitavista valinnaisista aineista merkitään todistuksiin nimi, vuosiviikkotuntimäärä ja annettu arvosana. Kaikki yhteisiin oppiaineisiin liittyvät oppilaan suorittamat valinnaiset aineet merkitään päättötodistukseen välittömästi kyseisen oppiaineen alle.

Opetussuunnitelman perusteiden mukaan oppimäärältään alle kaksi vuosiviikkotuntia käsittävät valinnaiset aineet ja tällaisista oppimääristä koostuvat kokonaisuudet arvioidaan sanallisesti. Mikäli sanallisesti arvioitu valinnainen aine katsotaan jonkin yhteisen aineen syventäviksi opinnoiksi, sen suoritus voi korottaa kyseisen oppiaineen arvosanaa. Oppimäärältään alle kaksi vuosiviikkotuntia käsittävistä valinnaisista aineista ja tällaisista oppimääristä koostuvista kokonaisuuksista merkitään todistuksiin sanallinen arvio. Sanallisesti arvioitavan valinnaisen aineen nimen kohdalle tulee merkintä ”valinnaiset opinnot”, sen jälkeen kaikkien yhteen yhteiseen aineeseen liittyvien sanallisesti arvioitavien aineiden yhteenlaskettu vuosiviikkotuntimäärä sekä merkintä ”hyväksytty”.

Ne valinnaisena opiskeltavat vieraat kielet ja muut valinnaiset aineet, jotka eivät liity mihinkään yhteiseen oppiaineeseen merkitään päättötodistukseen otsikon ”muut valinnaiset aineet” alle. Aineesta mainitaan nimi, vuosiviikkotuntimäärä, mahdollinen oppimäärä sekä arvio joko numeroin tai merkinnällä ”hyväksytty”.

28. Oppimisen ja koulunkäynnin tuen käytännön järjestämiseen liittyvät keskeiset linjaukset

Tuen järjestämistä ohjaavat periaatteet, ohjaus tuen aikana, kodin ja koulun yhteistyö

Viikin normaalikoulussa jokaisella oppilaalla on mahdollisuus onnistua opiskeluissaan, kehittyä, kasvaa ja sivistyä sekä oppijana että ihmisenä. Tuen tarpeen ilmetessä oppilaan tuki suunnitellaan ja toteutetaan niin, että tämä on mahdollista.

Oppilaan tuki suunnitellaan ja toteutetaan moniammatillisena yhteistyönä oppilaan ja hänen huoltajiensa kanssa. Alaluokilla luokanopettaja ja yläluokilla luokanohjaaja on vastuussa oppilaan tuen suunnittelun, toteutuksen ja arvioinnin koordinoinnista. Oppilaan tuki toteutetaan yhteistyössä oppilasta opettavien opettajien, erityisopettajan ja oppilashuollon ammattihenkilöiden kanssa.

Opetuksen suunnittelussa ja järjestämisessä otetaan huomioon oppilaiden vaihteleva tuen tarve. Pääpaino on oppilaan vahvuuksien, mahdollisten oppimisen esteiden ja oppimisvaikeuksien varhaisessa tunnistamisessa. Oppimisen valmiuksia seurataan suunnitelmallisesti mm. jatkuvalla havainnoinnilla ja kielellisten ja matemaattisten taitojen testeillä. Oppilaalle annettava tuki on joustavaa, pitkäjänteistä ja suunnitelmallista sekä oppilaan tarpeen mukaan muuttuvaa, ja sen lähtökohdaksi on oppilaan kokonaistilanne. Oppilas tai huoltaja ei voi kieltäytyä perusopetuslaissa säädetyn tuen vastaanottamisesta.

Tuen jatkumiseen kiinnitetään erityisesti huomiota nivelvaiheissa, kun lapsi siirtyy esiopetuksesta perusopetukseen, vuosiluokalta 2 vuosiluokalle 3 ja vuosiluokalta 6 vuosiluokalle 7 sekä kun oppilas siirtyy perusopetuksesta toiselle asteelle tai perusopetuksessa koulusta toiseen. Nivelvaiheissa käydään tarvittaessa siirtoneuvottelu.

Vuosiluokkien 1 - 2 ohjaus on pääosin luokanopettajan antamaa ohjausta ja apua arjenhallinnassa, opiskelutaidoissa ja oppimisessa. Opettaja huolehtii oppilaan yksilöllisistä ohjauksen tarpeista yhdessä erityisopettajan ja oppilashuollon eri ammattihenkilöiden kanssa. Erityistä ohjausta vaatii kielivalinta oppilaan siirtyessä 3. luokalle.

Vuosiluokkien 3 - 6 ohjaus on pääosin luokanopettajan antamaa ohjausta. Opettaja huolehtii oppilaan yksilöllisistä ohjauksen tarpeista yhdessä aineenopettajien, erityisopettajan ja oppilashuollon eri ammattihenkilöiden kanssa. Ohjauksen avulla oppilaan oma vastuu, itseohjautuvuus ja itsenäisyys koulutehtävissä lisääntyvät.

Oppilaan siirtyessä 7. luokalle hänen vastuunsa omasta koulunkäynnistään kasvaa entisestään ja ohjauksen rooli korostuu. Vuosiluokkien 7 - 9 ohjauksesta vastaavat kaikki oppilasta opettavat opettajat. Ohjausta koordinoivat oppilaanohjaajat yhteistyössä luokanohjaajien, aineenopettajien, erityisopettajien, rehtorin sekä oppilashuollon ammattihenkilöiden kanssa.

Luokanohjaajan tehtäviin kuuluu muun muassa oppilaan opastaminen koulun käytänteisiin, ryhmäyttäminen, oman luokan oppilaiden opintojen ja suoritusten seuraaminen, pedagogisten asiakirjojen päivittäminen, yhteydenpito muihin opettajiin, oppilashuollon ammattihenkilöihin ja huoltajiin.

Aineenopettajan tehtäviin kuuluu esimerkiksi perehdyttää oppilas oppiaineen tavoitteisiin, sisältöihin ja arviointiin. Hän ohjaa ja tukee oppimaan oppimista ja itse- ja vertaisarviointia.

Oppilaanohjaajan tehtäviin sisältyy oppilaan opiskelun seuraaminen ja jatko-opintoihin hakeutumisen ohjaaminen, työelämään tutustumisen järjestäminen ja yhteishaku. Tuen piirissä olevien oppilaiden ohjausta tehostetaan ja toteutetaan yhteistyössä huoltajien kanssa, tarvittaessa moniammatillisena yhteistyönä.

Perusopetuksen päättövaiheessa tukea tarvitsevalle oppilaalle ja hänen huoltajalleen annetaan tarvittaessa tietoa oppilaan jatkokoulutukseen liittyvistä erityisistä kysymyksistä. Hän saa myös mahdollisuuden keskustella oppilaanohjaajan, erityisopettajan ja oppilashuollon eri asiantuntijoiden kanssa.

28.1. Yleinen tuki

Viikin normaalikoulussa oppilaan hyvinvointiin ja oppimismotivaatioon vaikutetaan ensisijaisesti erilaisin pedagogisin ratkaisuin ja sosiaalisen tuen keinoin. Näitä ovat esimerkiksi ohjaus, eriyttäminen, tukiopeutus, koulunkäyntiavustajan tuki ja osa-aikainen erityisopetus, joustavat opetusjärjestelyt, arviointi- ja kehityskeskustelut, koulunkäyntiavustajan tuki luokkaopetuksessa sekä pienryhmässä. Tuen muotoja voivat olla myös kerhotoiminta, oppilaskuntatoiminta, tukioppilas- ja sovittelutoiminta sekä yhteisöllisen oppilashuollon ennaltaehkäisevä toiminta. Tuen toteuttamisesta keskustellaan oppilaan ja huoltajan kanssa.

Oppilaalle on mahdollista laatia henkilökohtainen oppimissuunnitelma osana yleistä tukea.

28.2. Tehostettu tuki

Pedagoginen arvio

Pedagoginen arvio laaditaan oppilaalle, kun yleisen tuen tukimuodot eivät näytä riittävän. Silloin ryhdytään antamaan tehostettua tukea.

Pedagogisen arvion laativat oppilaan opettaja tai opettajat yhteistyössä oppilaan ja huoltajan kanssa. Tarvittaessa käytetään myös muita asiantuntijoita. Pedagogisen arvion laatimisessa hyödynnetään mahdollista aiemmin laadittua oppimissuunnitelmaa. Mikäli oppilaalla on kuntoutussuunnitelma, myös sitä voidaan hyödyntää huoltajan luvalla. Pedagogisen arvion tekemisestä on vastuussa alaluokilla luokanopettaja ja yläluokilla luokanohjaaja.

Tehostettu tuki ja oppimissuunnitelma

Tehostetun tuen aloittaminen, järjestäminen ja tarvittaessa palaaminen takaisin yleisen tuen piiriin käsitellään pedagogiseen arvioon perustuen moniammatillisesti. Viikin normaalikoulussa pedagogisen arvion käsittelyyn osallistuvat luokanopettaja tai luokanohjaaja, erityisopettaja ja tarvittaessa aineenopettaja yhteistyössä oppilashuollon ammattihenkilöiden kanssa. Pedagogisen arvion laatimista koskevat tiedot dokumentoidaan.

Tehostetun tuen oppimissuunnitelma laaditaan pedagogiseen arvioon perustuen. Oppimissuunnitelma sisältää kuvauksen oppilaan oppimisesta ja koulunkäynnistä sekä hänen vahvuuksistaan, oppimisvalmiuksistaan ja näihin liittyvistä erityistarpeista. Suunnitelma sisältää keskeiset oppimiseen, työskentelyyn, koulunkäyntiin ja muuhun kehitykseen liittyvät tavoitteet sekä keinot niiden toteuttamiseksi. Suunnitelmassa kuvataan tavoitteiden toteuttamiseksi käytettäviä erilaisia pedagogisia ratkaisuja tarvittaessa ainekohtaisesti. Suunnitelma sisältää myös kuvauksen oppilaan omista koulunkäynnin tavoitteista sekä huoltajan tarjoamasta tuesta ja seurannasta.

Oppimissuunnitelman laativat oppilasta opettavat opettajat yhteistyössä oppilaan ja hänen huoltajansa kanssa. Oppimissuunnitelman laatimiseen osallistuvat tarvittaessa myös muut asiantuntijat kuten erityisopettajat, opinto-ohjaaja ja muut oppilashuollon ammattihenkilöt. Alaluokilla luokanopettaja ja yläluokilla luokanohjaaja ovat vastuussa oppimissuunnitelman laatimisesta.

Oppilas osallistuu oppimissuunnitelman laatimiseen ikäkautensa edellytysten mukaisesti. Oppilaan osuus suunnittelussa kasvaa siirryttäessä perusopetuksen ylempille luokille.

Oppimissuunnitelma päivitetään syyslukukauden aikana. Päivityksestä vastaa luokanopettaja tai luokanohjaaja yhteistyössä erityisopettajan ja tarvittaessa aineenopettajan kanssa. Oppimissuunnitelman laatineet opettajat vastaavat oppimissuunnitelman toteutumisesta ja seurannasta ja tekevät suunnitelmaan tarvittaessa muutoksia lukuvuoden aikana.

Oppimissuunnitelma arvioidaan kevätlukukauden aikana. Arvioinnista vastaavat luokanopettaja tai luokanohjaaja yhteistyössä oppimissuunnitelman laatineiden opettajien kanssa. Arviointiin osallistuvat myös oppilas ja hänen huoltajansa. Arviointi kirjataan oppimissuunnitelmaan ja arvioinnista saatu tieto huomioidaan seuraavan lukuvuoden oppimissuunnitelman päivityksessä.

28.3. Erityinen tuki

Erityisen tuen aloittaminen, järjestäminen ja tarvittaessa palaaminen takaisin tehostetun tuen piiriin käsitellään pedagogiseen selvitykseen perustuen moniammatillisesti.

Pedagoginen selvitys

Viikin normaalikoulussa pedagoginen selvitys valmistellaan moniammatillisesti oppilashuollon ammattihenkilöiden kanssa. Pedagogisen selvityksen käsittelyyn osallistuvat luokanopettaja tai luokanohjaaja, erityisopettaja ja tarvittaessa aineenopettaja yhteistyössä oppilashuollon ammattihenkilöiden kanssa. Pedagogisen selvityksen laatimista koskevat tiedot dokumentoidaan.

Alaluokilla luokanopettaja ja yläluokilla luokanohjaaja hankkii oppilaan opettajilta lyhyen kirjallisen selvityksen oppimisen etenemisestä. Lisäksi luokanopettaja tai luokanohjaaja ja erityisopettaja kokoavat moniammatillisena yhteistyönä tehdyn kirjallisen selvityksen oppilaan saamasta tehostetusta tai erityisestä tuesta ja oppilaan kokonaistilanteesta.

Pedagoginen selvitys käsitellään moniammatillisena yhteistyönä. Käsittelyyn osallistuvat oppilaan vuosiluokan mukaisesti luokanopettaja tai luokanohjaaja, erityisopettaja ja oppilashuollon ammattihenkilöitä. Pedagogisen selvityksen kokoamisesta vastaa luokanopettaja tai luokanohjaaja yhteistyössä erityisopettajan kanssa. Pedagoginen selvitys esitellään huoltajalle ja oppilaalle, ja heitä kuullaan. Huoltajan ja oppilaan kanta kirjataan.

Pedagogisessa selvityksessä määritellään, miten oppilaan opetus järjestetään joko yleisopetukseen integroituna Viikin normaalikoulussa tai jollain muulla oppilaan kokonaistilanteeseen sopivalla tavalla.

Erityisen tuen päätös

Viikin normaalikoulussa erityisen tuen päätöksen tekee johtava rehtori erityisopettajan esityksen perusteella.

Mikäli katsotaan, että oppilas ei enää tarvitse erityistä tukea, päätöksen tuen lopettamisesta tekee johtava rehtori erityisopettajan esityksen perusteella. Tällöin oppilaalle annetaan tehostettua tukea ja hänelle laaditaan oppimissuunnitelma.

Henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma

Erityisen tuen päätös edellyttää henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskevan suunnitelman (HOJKS) laatimista. Sen tekevät oppilaan opettajat yhteistyössä oppilaan ja hänen huoltajansa kanssa. Alaluokilla luokanopettaja ja yläluokilla luokanohjaaja ovat vastuussa HOJKS:n laatimisesta. HOJKS:n laatimiseen osallistuvat tarvittavilta osin myös muut asiantuntijat kuten erityisopettajat, opinto-ohjaaja ja muut oppilashuollon ammattihenkilöt.

HOJKS laaditaan pedagogiseen selvitykseen perustuen. Se sisältää kuvauksen oppilaan oppimisesta ja koulunkäynnistä sekä hänen vahvuuksistaan, oppimisvalmiuksistaan ja näihin liittyvistä erityistarpeista. HOJKS sisältää keskeiset oppimiseen, työskentelyyn, koulunkäyntiin ja

muuhun kehitykseen liittyvät tavoitteet sekä keinot niiden toteuttamiseksi. HOJKS:ssa kuvataan tavoitteiden toteuttamiseksi käytettäviä pedagogisia ratkaisuja tarvittaessa ainekohtaisesti. HOJKS sisältää myös kuvauksen oppilaan omista koulunkäynnin tavoitteista sekä huoltajalta edellytettävästä tuesta. Tämän lisäksi HOJKS sisältää kuvauksen oppilaan tarvitsemasta oppilashuollollisesta moniammatillisesta tuesta.

Oppilas osallistuu HOJKS:n laatimiseen ikäkautensa edellytysten mukaisesti. Oppilaan osuus kasvaa siirryttäessä perusopetuksen ylemmille luokille.

HOJKS päivitetään syyslukukauden aikana. Päivityksestä vastaa luokanopettaja tai luokanohjaaja yhteistyössä erityisopettajan, tarvittaessa aineenopettajan ja oppilashuollon ammattihenkilöiden kanssa. He vastaavat sen toteutumisesta ja seurannasta ja tekevät siihen tarvittaessa muutoksia lukuvuoden aikana.

HOJKS arvioidaan kevätlukukauden aikana. Arvioinnista vastaavat luokanopettaja tai luokanohjaaja yhteistyössä HOJKS:n laatineiden opettajien sekä tarvittavin osin oppilashuollon ammattihenkilöiden kanssa. Arviointiin osallistuvat myös oppilas ja hänen huoltajansa. Arviointi dokumentoidaan ja arvioinnista saatu tieto huomioidaan seuraavan lukuvuoden HOJKS:n päivityksessä.

Oppiaineen oppimäärän yksilöllistäminen ja opetuksesta vapauttaminen

Oppilaalle voidaan määritellä jossakin oppiaineessa erityisten painoalueiden tavoitteet. Mikäli oppilas ei saavuta näitä, oppiaineen oppimäärä voidaan yksilöllistää. Yksilöllistämispäätöstä edeltää aina pedagoginen selvitys ja tarpeelliset asiantuntijalausunnot. Perusopetuksen rehtori vastaa tarvittavien asiakirjojen kokoamisesta ja tekee päätöksen oppiaineen yksilöllistamisestä tai vapauttamisesta oppimäärän suorittamisesta.

Pidennetty oppivelvollisuus

Pidennettyä oppivelvollisuutta ei voi suorittaa Viikin normaalikoulussa.

Toiminta-alueittain järjestettävä opetus

Toiminta-alueittain järjestettävästä opetuksesta päättää johtava rehtori tapauskohtaisesti.

28.4. Perusopetuslaissa säädetyt tukimuodot

Tukiopetus

Viikin normaalikoulussa tukiopetus voidaan järjestää esim. samanaikaisopetuksena oppitunnilla, pienryhmässä tai yksilöllisesti oppituntien aikana tai niiden ulkopuolella. Tukiopetusta antaa ensisijaisesti luokan- tai aineenopettaja.

Tukiopetuksen toteuttamistavoista ja merkityksestä koulunkäynnille annetaan tietoa huoltajille vanhempainilloissa, arviointikeskusteluissa ja sähköisellä viestinnällä.

Aloitteen tukiopetuksesta voi tehdä opettaja, huoltaja tai oppilas.

Osa-aikainen erityisopetus

Viikin normaalikoulussa ei ole luokkamuotoista erityisopetusta, joten erityisen tuen tarkoittamaa erityisopetusta annetaan ainoastaan integroituna yleisopetukseen. Oppilas opiskelee pääsääntöisesti oman opetusryhmänsä kanssa. Mikäli oppilas tarvitsee opetusta erityisluokalla, erityisopettaja yhteistyössä oppilashuollon ammattihenkilöiden kanssa esittää huoltajalle oppilaan pedagogisen selvityksen perusteella erityisluokalle hakemista.

Viikin normaalikoulussa osa-aikaisen erityisopetuksen tuki kohdennetaan oppilaan ja ryhmän tarpeen mukaan pedagogisesti tarkoituksenmukaisesti. Oppilaan osa-aikaisen erityisopetuksen tarve arvioidaan arviointimenetelmillä, joita ovat esimerkiksi opettajien pedagogiset havainnot,

normeeratut kartoitukset, kokeet, arviointi- ja kehityskeskustelut, oppilaan itsearviointit ja erityisopettajien arviot. Lisäksi huoltajaa kuullaan erityisopetuksen tarpeesta. Osa-aikaisen erityisopetuksen tarpeen arvioivat oppilasta opettavat opettajat yhteistyössä erityisopettajan ja oppilashuollon ammattihenkilön kanssa.

Osa-aikainen erityisopetus suunnitellaan, toteutetaan ja arvioidaan opettajien ja erityisopettajan yhteistyönä. Osa-aikaista erityisopetusta voidaan antaa yksilöllisesti tai pienryhmässä, oppilaan omassa luokassa samanaikaisopetuksena tai erillisessä tilassa.

Luokanopettaja, luokanohjaaja, aineenopettaja tai erityisopettaja tiedottaa oppilaan huoltajaa osa-aikaisen erityisopetuksen aloittamisesta. Osa-aikaisen erityisopetuksen järjestäminen, tavoitteet ja arviointi kirjataan sähköiseen asiakirjaan: pedagogiseen arvioon, oppimissuunnitelmaan, pedagogiseen selvitykseen tai HOJKS:aan.

Oppilaan edistymisen arviointi on jatkuvaa, mikä mahdollistaa nopean reagoinnin oppilaan muuttuneeseen tilanteeseen.

Opetukseen osallistumisen edellyttämät palvelut ja apuvälineet

Opetuksen osallistumisen edellyttämistä palveluista ja apuvälineistä rehtori päättää tapauskohtaisesti.

28.5. Tulkitsemis- ja avustajapalvelut

Tulkitsemis- ja avustajapalveluista sekä muista opetuspalveluista ja erityisistä apuvälineistä päättää johtava rehtori tapauskohtaisesti.

29. Oppilashuollon paikallisen toteuttamisen tavoitteet ja toimintatavat

Viikin normaalikoulun oppilashuollon tavoitteena on oppilaan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistäminen ja ylläpitäminen. Tavoitteena on suunnitella, toteuttaa, kehittää ja arvioida kokonaisvaltaista hyvinvointia edistävää oppilashuollollista toimintaa.

Oppilashuoltoa toteutetaan ensisijaisesti uuden Oppilas- ja opiskelijahuoltolain (1287/2013) mukaan ennaltaehkäisevänä ja koko koulu yhteisöä tukevana yhteisöllisenä oppilashuoltona.

Monialaisella oppilashuollolla tarkoitetaan koulussa toimivien eri ammattiryhmien, oppilaiden ja heidän huoltajiensa välistä yhteistyötä, jonka tavoitteena on koulu- ja opiskelu ympäristön terveellisyys, yhteisön turvallisuuden ja hyvinvoinnin varmistaminen. Tästä toiminnasta vastaa Helsingin yliopiston harjoittelukoulujen oppilashuollon ohjausryhmä, jonka kokoonpanosta päättää johtava rehtori. Monialaisen oppilashuollon yhteistyössä otetaan huomioon Helsingin opetusviraston ja sosiaali- ja terveystoimen oppilashuoltoa koskevat linjaukset. Viikin normaalikoulusta on johtavan rehtorin nimeämä yhdyshenkilö myös Helsingin kaupungin oppilashuollon ohjausryhmässä.

Oppilashuoltoa toteutetaan ja ratkaisuja etsitään yhteistyössä oppilaan ja hänen huoltajansa kanssa ottaen huomioon oppilaan ikä ja edellytykset. Koulussa toimivien eri ammattiryhmiin kuuluvien työntekijöiden keskinäinen konsultaatio on oppilashuoltotyössä keskeinen työmenetelmä. Tarvittaessa yhteistyötä tehdään myös koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa.

Oppilaille ja heidän huoltajilleen annetaan tietoa käytettävissä olevista oppilashuollon palveluista esimerkiksi sähköisin tiedottein ja vanhempainilloissa.

Oppilashuoltoryhmät

Viikin normaalikoulussa toimii ennaltaehkäisevä yhteisöllinen oppilashuoltoryhmä, joka toimii oppilashuoltosuunnitelman mukaisesti. Koulun oppilashuoltoa ohjaa Helsingin yliopiston harjoittelukoulujen ohjausryhmä yhteistyössä Helsingin kaupungin oppilas- ja opiskelu huollon neuvottelukunnan kanssa.

Yhteisöllinen oppilashuolto

Viikin normaalikoulun oppilashuollon pääpaino on ennaltaehkäisevässä toiminnassa ja yhteisöllisessä oppilashuollossa.

Erilaiset osallisuutta ja yhteisöllisyyttä ja yhdenvertaisuutta lisäävät toimintatavat kuten esimerkiksi oppilaskuntatyö, tukioppilastyö, luokkien välinen yhteistyö sekä sovittelutoiminta edesauttavat ongelmien ennaltaehkäisyä, niiden varhaista tunnistamista ja tarvittavan tuen järjestämistä.

Oppilaalla on oikeus fyysisesti, psyykkisesti ja sosiaalisesti turvalliseen opiskelu ympäristöön. Koulu yhteisönä pyrkii tietoisesti myös oppilaiden ja henkilöstön turvallisuuden tunteen lisäämiseen. Koulun järjestyssäännöt lisäävät koulu yhteisön turvallisuutta ja viihtyisyyttä. Viikin normaalikoulun suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sisältyy koulun oppilashuoltosuunnitelmaan.

Koulurakennuksesta sekä opetustiloista ja -välineistä huolehtiminen on osa oppimisympäristön terveellisyttä ja turvallisuutta.

Yksilökohtainen oppilashuolto

Yksittäisen oppilaan asian käsittelyn tueksi voidaan tapauskohtaisesti koota monialainen asiantuntijaryhmä.

Oppilashuoltokertomukset ja muut oppilashuollon tehtävissä saadut ja laaditut yksittäistä oppilasta koskevat asiakirjat tallennetaan oppilashuollon rekisteriin. Johtava rehtori nimeää edellä mainitun rekisterin ylläpitäjän ja vastaa henkilötietojen käsittelyyn liittyvästä ohjeistuksesta.

30. Kieleen ja kulttuuriin liittyvät erityiskysymykset

Viikin normaalikoulussa jokaisen oppilaan kieli- ja kulttuuri-identiteettiä tuetaan Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden luvun 9 mukaisesti. Tarvittaessa järjestetään suomi toisena kielenä -opetusta. Mahdollisuuksien mukaan tarjotaan myös oppilaan kotikielen opetusta.

31. Kaksikielisen opetuksen järjestäminen

Viikin normaalikoulussa ei tarjota kaksikielistä opetusta.

32. Erityiseen maailmankatsomukseen tai kasvatusopilliseen järjestelmään perustuva perusopetus

Viikin normaalikoulussa ei järjestetä erityiseen maailmankatsomukseen tai kasvatusopilliseen järjestelmään perustuvaa opetusta.

33. Vuosiluokat 1-2

33.1. Siirtymä esiopetuksesta perusopetukseen

Lapsen siirtyminen esiopetuksesta perusopetukseen edellyttää suunnitelmallista yhteistyötä esiopetuksen ja alkuopetuksen henkilöstön kesken. Tarvitaan oppimisympäristöjen, toimintatapojen ja ohjaavien asiakirjojen molemminpuolista tuntemista. Yhteistyö huoltajien kanssa ja keskinäisen luottamuksen rakentaminen on tärkeitä. Jokaisen lapsen tilanne, oppimisvalmiudet ja tarpeet otetaan huomioon. Lasten mahdollisesti tarvitsema oppimisen ja koulunkäynnin tuki turvataan koulun aloitusvaiheessa ja tarkistetaan aamu- ja iltapäivätoimintaan tai kerhotoimintaan osallistumisen tarpeet ja mahdollisuudet. Lapsia kannustetaan olemaan ylpeitä esiopetuksen aikana opituista taidoista. Heitä rohkaistaan liittymään uuteen ryhmään ja toimimaan uudessa ympäristössä kohtaamiensa aikuisten kanssa.

20042016 Tarkistettava!

OPS-tiimi laatii tekstin alla olevien muistiinpanojen kohtien 1-3 mukaan.

1. Tiedonsiirto

Siirtopalaverit

Leopsit

2. Tutustuminen

Ennakoiva vanhempainilta

Kummioppilaiden järjestämä kouluun tutustuminen

Luokkaan ja opettajaan tutustuminen kouluun päässeille

3. Koulun alun varmistaminen

Vanhempainilta

Tarvittaessa huoltajatapaaminen

Eskariopettajien vierailu

Viikin normaalikoulun ajankohtaiset käytänteet ja niiden muutokset kuvataan lukuvuosisuunnitelmassa tarpeen mukaan. Käytänteiden toteutumista arvioidaan lukuvuosisuunnitelman arvioinnin yhteydessä.

33.2. Koululaiseksi kasvaminen

Perusopetuksen kullakin vuosiluokkakokonaisuudella on yhteisten tehtävien lisäksi oma erityinen tehtävänsä. Sen hoitaminen edellyttää oppilaiden ikäkauden ja kehitysvaiheen huomioonottamista sekä huolenpitoa oppilaiden sujuvista ja turvallisista siirtymistä koulupolun nivelvaiheissa.

Vuosiluokkien 1-2 opetuksessa otetaan huomioon esiopetuksen ja sitä edeltäneen varhaiskasvatuksen antamat valmiudet. Vuosiluokkien 1-2 erityisenä tehtävänä on luoda perusta oppilaiden myönteiselle käsitykselle itsestä oppijana ja koululaisena sekä kehittää valmiuksia myöhempää työskentelyä ja oppimista varten. Perusopetuksen alussa jokaisen oppilaan edistymisen huolellinen seuranta on erityisen tärkeää, jotta voidaan huolehtia siitä, että oppilaalla on edellytykset opinnoissa etenemiseen.

On tärkeää, että jokainen oppilas saa rohkaisevaa palautetta ja tilaisuuksia uusien asioiden oppimisesta nouseville ilon ja onnistumisen kokemuksille. Oppilaita kannustetaan tuomaan esiin kiinnostuksen kohteensa ja löytämään uusia. Opetus suunnitellaan riittävän haasteelliseksi kunkin oppilaan tarpeita ajatellen. Koulussa ei sallita minkäänlaista kiusaamista eikä syrjivää käyttäytymistä. Oppilaita ohjataan yhdessä toimimiseen, omatoimisuuteen ja vastuunottoon omista koulutehtävistä. Kielellisten, sosiaalisten sekä motoristen taitojen ja muistin kehittymiseen samoin kuin kunkin omaan kehitysrytmiin kiinnitetään erityistä huomiota. Tavoitteena on, että kehitykseen ja oppimiseen liittyvät vaikeudet tunnistetaan varhain ja tuki annetaan oikea-aikaisesti. Työtavoissa korostuvat havainnollisuus ja toiminnallisuus, leikki ja pelillisuus sekä mielikuvitus ja tarinallisuus. Koulun aloitusta ja koululaiseksi kasvamista tuetaan yhdessä kotien kanssa.

Esiopetuksen oppimiskokonaisuudet muuttuvat vuosiluokilla 1-2 oppiaineiksi, mutta opetus voi olla edelleen pääosin eheytettyä. Oppilaiden omatoimisuutta, yhdessä tekemisen taitoja sekä asioiden välisten yhteyksien ymmärtämistä edistetään toteuttamalla monialaisia oppimiskokonaisuuksia. Tällöin tarjoutuu myös enemmän tilaisuuksia yhteistyöhön niin esiopetuksen kuin ylempien vuosiluokkien kanssa.

Viikin normaalikoulun ajankohtaiset käytänteet ja niiden muutokset kuvataan lukuvuosisuunnitelmassa tarpeen mukaan. Käytänteiden toteutumista arvioidaan lukuvuosisuunnitelman arvioinnin yhteydessä.

33.3. Vuosiluokkien 2 ja 3 välinen siirtymävaihe

Siirtymävaiheessa on tärkeä varmistaa opiskelun edellyttämien perustaitojen hallinta ja tukea kunkin oppilaan itseluottamusta koululaisena. Oppilaita tuetaan erityisesti lukemisen, kirjoittamisen sekä matematiikan valmiuksissa ja opiskelutaidoissa. Myös itsenäisen ja ryhmässä työskentelyn taitojen vahvistaminen sekä vastuullisuuteen oppiminen tulevat entistä tärkeämmiksi. Oppilaille ja huoltajille annetaan tietoa koulun tarjoamasta kieliohjelmasta ja opintojen järjestelyistä, alkavista uusista oppiaineista sekä mahdollisista valinnaisista tai vapaaehtoisista opinnoista. Heidän kanssaan pohditaan opiskelun asettamia vaatimuksia ja mahdollisesti uuteen ryhmään liittymistä.

Lain edellyttämä erityisen tuen päätöksen tarkistaminen tehdään ennen kolmannen vuosiluokan opintojen alkamista.

20.04.2016/Tarkistetaan (Onko ohjaussuunnitelmassa kuvattu tämä siirtymävaihe toiselta kolmannelle? Tarkista kaikki siirtymävaiheiden tekstit: esiopetuksesta perusopetukseen, toiselta kolmannelle ja kuudennelta seitsemännelle)

Luokanopettaja kutsuu huoltajan ja oppilaan väliarviointikeskusteluun kevätlukukauden alussa, jolloin arvioidaan oppilaan edistymistä oppimisessa, työskentelyssä ja käyttäytymisessä sekä asetetaan tavoitteita oppilaan oppimiselle. Toisen vuosiluokan kevätlukukauden aikana oppilas ja huoltaja saavat ohjaavaa oppimista edistävää palautetta sekä tietoa kolmannen vuosiluokan tavoitteista ja uusista oppiaineista. Toisen vuosiluokan kevätlukukauden aikana arvioidaan oppilaan tuen tarve yhdessä huoltajan kanssa. Siirtymävaiheessa korostuu kodin ja koulun yhteistyö.

Viikin normaalikoulun ajankohtaiset käytänteet ja niiden muutokset kuvataan lukuvuosisuunnitelmassa tarpeen mukaan. Käytänteiden toteutumista arvioidaan lukuvuosisuunnitelman arvioinnin yhteydessä.

33.4. Laaja-alainen osaaminen vuosiluokilla 1-2

Laaja-alaisen osaamisen perusta luodaan esiopetuksessa ja sitä edeltävässä varhaiskasvatuksessa sekä perusopetuksen ensimmäisten vuosien aikana. Tavoitteena on, että

oppilaan osaamisen kehittyminen vahvistaa edellytyksiä itsensä tuntemiseen ja arvostamiseen, oman identiteetin muotoutumiseen sekä kestäväan elämäntapaan. Alusta lähtien on tärkeää, että koulu tarjoaa jokaiselle oppilaalle vuorovaikutteisen ja kannustavan yhteisön, jossa oppilas voi tuntea tulevaisuutensa kuulluksi, nähdyksi ja arvostetuksi. Kestäväan elämäntapaan koulu kasvattaa eniten omalla esimerkillään. Kestävän elämäntavan edistämiseksi korostuvat erityisesti yhdessä toimimisen taidot, lähiyhteisön kulttuurisen monimuotoisuuden havainnoiminen sekä luonnossa liikkuminen ja luontosuhteen vahvistaminen.

33.5. Laaja-alaisen osaamisen alueet

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Ajattelun ja oppimisen taidot luovat perustaa muun osaamisen kehittymiselle ja elinikäiselle oppimiselle. Ajatteluun ja oppimiseen vaikuttaa se, miten oppilaat hahmottavat itsensä oppijoina ja ovat vuorovaikutuksessa ympäristönsä kanssa. Olennaista on myös, miten he oppivat tekemään havaintoja ja hakemaan, arvioimaan, muokkaamaan, tuottamaan sekä jakamaan tietoa ja ideoita. Oppilaita ohjataan huomaamaan, että tieto voi rakentua monella tavalla, esimerkiksi tietoisesti päättelöllä tai intuitiivisesti, omaan kokemukseen perustuen. Tutkiva ja luova työskentelyote, yhdessä tekeminen sekä mahdollisuus syventymiseen ja keskittymiseen edistävät ajattelun ja oppimaan oppimisen kehittymistä.

Opettajien on tärkeä rohkaista oppilaita luottamaan itseensä ja näkemyksiinsä ja olemaan samalla avoimia uusille ratkaisuille. Rohkaisua tarvitaan myös epäselvän ja ristiriitaisen tiedon äärellä olemiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan asioita eri näkökulmista, hakemaan uutta tietoa ja siltä pohjalta tarkastelemaan ajattelutapojaan. Heidän kysymyksilleen annetaan tilaa ja heitä innostetaan etsimään vastauksia, kuuntelemaan toisten näkemyksiä sekä samalla pohtimaan myös omaa sisäistä tietoaan. Heidä rohkaistaan rakentamaan uutta tietoa ja näkemystä. Koulun muodostaman oppivan yhteisön jäsenenä oppilaat saavat tukea ja kannustusta ideoilleen ja aloitteilleen, jolloin heidän toimijuutensa voi vahvistua.

Oppilaita ohjataan käyttämään tietoa itsenäisesti ja vuorovaikutuksessa toisten kanssa ongelmanratkaisuun, argumentointiin, päättelyyn ja johtopäätösten tekemiseen sekä uuden keksimiseen. Oppilailla tulee olla mahdollisuus analysoida käsillä olevaa asiaa kriittisesti eri näkökulmista. Innovatiivisten ratkaisujen löytäminen edellyttää, että oppilaat oppivat näkemään vaihtoehtoja ja yhdistelemään näkökulmia ennakkoluulottomasti ja voivat käyttää kuvittelukykyään olemassa olevien rajojen ylittämiseen. Leikit, pelillisuus, fyysinen aktiivisuus, kokeellisuus ja muut toiminnalliset työtavat sekä taiteen eri muodot edistävät oppimisen iloa ja vahvistavat edellytyksiä luovaan ajatteluun ja oivaltamiseen. Valmiudet systeemiseen ja eettiseen ajatteluun kehittyvät vähitellen, kun oppilaat oppivat näkemään asioiden välisiä vuorovaikutussuhteita ja keskinäisiä yhteyksiä sekä hahmottamaan kokonaisuuksia.

Jokaista oppilasta autetaan tunnistamaan oma tapansa oppia ja kehittämään oppimisstrategioitaan. Oppimaan oppimisen taidot karttuvat, kun oppilaita ohjataan ikäkaudelleen sopivalla tavalla asettamaan tavoitteita, suunnittelemaan työtään, arvioimaan edistymistään sekä hyödyntämään teknologisia ja muita apuvälineitä opiskelussaan. Oppilaita tuetaan rakentamaan perusopetuksen aikana hyvä tiedollinen ja taidollinen perusta sekä kestävä motivaatio jatko-opinnoille ja elinikäiselle oppimiselle.

Viikin normaalikoulun ajankohtaiset käytänteet ja niiden muutokset kuvataan lukuvuosisuunnitelmassa tarpeen mukaan. Käytänteiden toteutumista arvioidaan lukuvuosisuunnitelman arvioinnin yhteydessä.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Oppilaat kasvavat maailmaan, joka on kulttuurisesti, kielellisesti, uskonnollisesti ja katsomuksellisesti moninainen. Kulttuurisesti kestävä elämäntapa ja monimuotoisessa

ympäristössä toimiminen edellyttävät ihmisoikeuksien kunnioittamiselle perustuvaa kulttuurista osaamista, arvostavan vuorovaikutuksen taitoja ja keinoja ilmaista itseään ja näkemyksiään.

Perusopetuksessa oppilaita ohjataan ympäristön kulttuuristen merkitysten tunnistamiseen ja arvostamiseen sekä oman kulttuuri-identiteetin ja myönteisen ympäristösuhteen rakentamiseen. Oppilaat oppivat tuntemaan ja arvostamaan elinympäristöään ja sen kulttuuriperintöä sekä omia sosiaalisia, kulttuurisia, uskonnollisia, katsomuksellisia ja kielellisiä juuriaan. Heitä kannustetaan pohtimaan oman taustansa merkitystä ja paikkaansa sukupolvien ketjussa. Oppilaita ohjataan näkemään kulttuurinen moninaisuus lähtökohtaisesti myönteisenä voimavarana. Samalla heitä ohjataan tunnistamaan, miten kulttuurit, uskonnot ja katsomukset vaikuttavat yhteiskunnassa ja arjessa, miten media muokkaa kulttuuria sekä pohtimaan myös, millaisia asioita ei voida ihmisoikeuksien vastaisena hyväksyä. Kouluyhteisössä ja koulun ulkopuolella tehtävässä yhteistyössä oppilaat oppivat havaitsemaan kulttuurisia erityispiirteitä ja toimimaan joustavasti eri ympäristöissä. Heitä kasvatetaan kohtaamaan arvostavasti muita ihmisiä sekä noudattamaan hyviä tapoja. Oppilaat saavat mahdollisuuksia kokea ja tulkita taidetta, kulttuuria ja kulttuuriperintöä. He oppivat myös välittämään, muokkaamaan ja luomaan kulttuuria ja perinteitä ja huomaamaan niiden merkityksen hyvinvoinnille.

Koulutyöhön sisällytetään runsaasti tilaisuuksia harjaantua esittämään mielipiteensä rakentavasti ja toimimaan eettisesti. Oppilaita ohjataan asettumaan toisen asemaan ja tarkastelemaan asioita ja tilanteita eri näkökulmista. Koulutyössä edistetään suunnitelmallisesti ihmisoikeuksien, erityisesti lapsen oikeuksien tuntemista ja arvostamista sekä niiden mukaista toimintaa. Kunnioitusta ja luottamusta muita ihmisryhmiä ja kansoja kohtaan vahvistetaan kaikessa toiminnassa, myös kansainvälistä yhteistyötä tehden.

Kouluyhteisössä oppilaat saavat kokemuksia vuorovaikutuksen merkityksestä myös omalle kehitykselle. He kehittävät sosiaalisia taitojaan, oppivat ilmaisemaan itseään eri tavoin ja esiintymään eri tilanteissa. Opetuksessa tuetaan oppilaiden kasvua monipuolisiksi ja taitaviksi kielenkäyttäjiksi sekä äidinkielellään että muilla kielillä. Oppilaita rohkaistaan vuorovaikutukseen ja itsensä ilmaisemiseen vähäiselläkin kielitaidolla. Yhtä tärkeitä on oppia käyttämään matemaattisia symboleita, kuvia ja muuta visuaalista ilmaisua, draamaa sekä musiikkia ja liikettä vuorovaikutuksen ja ilmaisun välineinä. Koulutyöhön sisältyy myös monipuolisia mahdollisuuksia käsillä tekemiseen. Oppilaita ohjataan arvostamaan ja hallitsemaan omaa kehoaan ja käyttämään sitä tunteiden ja näkemysten, ajatusten ja ideoiden ilmaisemiseen. Koulutyössä rohkaistaan mielikuvituksen käyttöön ja kekseliäisyyteen. Oppilaita ohjataan edistämään toiminnallaan esteettisyyttä ja nauttimaan sen eri ilmenemismuodoista.

Viikin normaalikoulun ajankohtaiset käytänteet ja niiden muutokset kuvataan lukuvuosisuunnitelmassa tarpeen mukaan. Käytänteiden toteutumista arvioidaan lukuvuosisuunnitelman arvioinnin yhteydessä.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Elämässä ja arjessa selviäminen edellyttää yhä moninaisempia taitoja. Kyse on terveydestä, turvallisuudesta ja ihmissuhteista, liikkumisesta ja liikenteestä, teknologisoituneessa arjessa toimimisesta sekä oman talouden hallinnasta ja kuluttamisesta, jotka kaikki vaikuttavat kestävään elämäntapaan. Perusopetuksessa tuetaan oppilaiden luottavaista suhtautumista tulevaisuuteen.

Kouluyhteisö ohjaa ymmärtämään, että jokainen vaikuttaa toiminnallaan niin omaan kuin toistenkin hyvinvointiin, terveyteen ja turvallisuuteen. Oppilaita kannustetaan huolehtimaan itsestä ja toisista, harjoittelemaan oman elämän ja arjen kannalta tärkeitä taitoja sekä lisäämään ympäristönsä hyvinvointia. Oppilaat oppivat perusopetuksen aikana tuntemaan ja ymmärtämään hyvinvointia ja terveyttä edistävien ja sitä haittaavien tekijöiden sekä turvallisuuden merkityksen ja hakemaan niihin liittyvää tietoa. He saavat mahdollisuuden kantaa vastuuta omasta ja yhteisestä työstä sekä kehittää tunnetaitojaan ja sosiaalisia taitojaan. Oppilaat kasvavat huomaamaan ihmissuhteiden ja keskinäisen huolenpidon tärkeyden. He oppivat myös ajanhallintaa, joka on tärkeä osa arjenhallintaa ja itsesääätelyä. Oppilaat saavat tilaisuuksia harjoitella toimimaan omasta ja muiden turvallisuudesta huolehtien eri tilanteissa, myös liikenteessä. Heitä ohjataan

ennakoimaan vaaratilanteita ja toimimaan niissä tarkoituksenmukaisesti. Heitä opetetaan tunnistamaan keskeiset turvallisuuteen liittyvät symbolit sekä suojaamaan yksityisyyttään ja henkilökohtaisia rajojaan.

Oppilaat tarvitsevat perustietoa teknologiasta ja sen kehityksestä sekä vaikutuksista eri elämäntilanteissa ja ympäristössä. He tarvitsevat myös opastusta järkeviin teknologisiin valintoihin. Opetuksessa tarkastellaan teknologian monimuotoisuutta ja ohjataan ymmärtämään sen toimintaperiaatteita ja kustannusten muodostumista. Perusopetuksessa oppilaita ohjataan teknologian vastuulliseen käyttöön ja pohditaan siihen liittyviä eettisiä kysymyksiä.

Oppilaita opastetaan kehittämään kuluttajataitojaan sekä edellytyksiään omasta taloudesta huolehtimiseen ja talouden suunnitteluun. Oppilaat saavat ohjausta kuluttajana toimimiseen, mainonnan kriittiseen tarkasteluun sekä omien oikeuksien ja vastuiden tuntemiseen ja eettiseen käyttöön. Heitä kannustetaan kohtuullisuuteen, jakamiseen ja säästäväisyyteen. Perusopetuksen aikana oppilaat harjaantuvat kestävän elämäntavan mukaisiin valintoihin ja toimintatapoihin.

Viikin normaalikoulun ajankohtaiset käytänteet ja niiden muutokset kuvataan lukuvuosisuunnitelmassa tarpeen mukaan. Käytänteiden toteutumista arvioidaan lukuvuosisuunnitelman arvioinnin yhteydessä.

L4 Monilukutaito

Monilukutaidolla tarkoitetaan erilaisten tekstien tulkitsemisen, tuottamisen ja arvottamisen taitoja, jotka auttavat oppilaita ymmärtämään monimuotoisia kulttuurisia viestinnän muotoja sekä rakentamaan omaa identiteettiään. Monilukutaito perustuu laaja-alaiseen käsitykseen tekstistä. Teksteillä tarkoitetaan tässä sanallisten, kuvallisten, auditiivisten, numeeristen ja kinesteettisten symbolijärjestelmien sekä näiden yhdistelmien avulla ilmaistua tietoa. Tekstejä voidaan tulkita ja tuottaa esimerkiksi kirjoitetussa, puhutussa, painetussa, audiovisuaalisessa tai digitaalisessa muodossa.

Oppilaat tarvitsevat monilukutaitoa osatakseen tulkita maailmaa ympärillään ja hahmottaa sen kulttuurista monimuotoisuutta. Monilukutaito merkitsee taitoa hankkia, yhdistää, muokata, tuottaa, esittää ja arvioida tietoa eri muodoissa, eri ympäristöissä ja tilanteissa sekä erilaisten välineiden avulla. Monilukutaito tukee kriittisen ajattelun ja oppimisen taitojen kehittymistä. Sitä kehitettäessä tarkastellaan ja pohditaan myös eettisiä ja esteettisiä kysymyksiä. Monilukutaitoon sisältyy monia erilaisia lukutaitoja, joita kehitetään kaikissa opetuksessa. Oppilaiden tulee voida harjoittaa taitojaan sekä perinteisissä että monimediaisissa, teknologiaa eri tavoin hyödyntävissä oppimisympäristöissä.

Oppilaiden monilukutaitoa kehitetään kaikissa oppiaineissa arkikielestä kohti eri tiedonalojen kielen ja esitystapojen hallintaa. Osaamisen kehittyminen edellyttää rikasta tekstiympäristöä, sitä hyödyntävää pedagogiikkaa sekä oppiaineiden välistä ja muiden toimijoiden kanssa tehtävää yhteistyötä. Opetus tarjoaa mahdollisuuksia erilaisista teksteistä nauttimiseen. Oppimistilanteissa oppilaat käyttävät, tulkitsevat ja tuottavat erilaisia tekstejä sekä yksin että yhdessä muiden kanssa. Oppimateriaalina hyödynnetään ilmaisultaan monimuotoisia tekstejä ja mahdollistetaan niiden kulttuuristen yhteyksien ymmärtäminen. Opetuksessa tarkastellaan oppilaille merkityksellisiä, autenttisia tekstejä sekä niistä nousevia tulkintoja maailmasta. Näin oppilaat voivat hyödyntää opiskelussa vahvuuksiaan ja itseään kiinnostavia sisältöjä ja käyttää niitä myös osallistumisessa ja vaikuttamisessa.

Viikin normaalikoulun ajankohtaiset käytänteet ja niiden muutokset kuvataan lukuvuosisuunnitelmassa tarpeen mukaan. Käytänteiden toteutumista arvioidaan lukuvuosisuunnitelman arvioinnin yhteydessä.

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Tieto- ja viestintäteknologinen (tv) osaaminen on tärkeä kansalaistaito sekä itsessään että osana monilukutaitoa. Se on oppimisen kohde ja väline. Perusopetuksessa huolehditaan siitä, että kaikilla oppilailla on mahdollisuudet tieto- ja viestintäteknologisen osaamisen kehittämiseen. Tieto- ja viestintäteknologiaa hyödynnetään suunnitelmallisesti perusopetuksen kaikilla vuosiluokilla, eri oppiaineissa ja monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa sekä muussa koulutyössä.

Tieto- ja viestintäteknologista osaamista kehitetään neljällä pääalueella 1) Oppilaita ohjataan ymmärtämään tieto- ja viestintäteknologian käyttö- ja toimintaperiaatteita ja keskeisiä käsitteitä sekä kehittämään käytännön tv-taitojaan omien tuotosten laadinnassa. 2) Oppilaita opastetaan käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa vastuullisesti, turvallisesti ja ergonomisesti. 3) Oppilaita opetetaan käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedonhallinnassa sekä tutkivassa ja luovassa työskentelyssä. 4) Oppilaat saavat kokemuksia ja harjoittelevat tv:n käyttämistä vuorovaikutuksessa ja verkostoitumisessa. Kaikilla näillä alueilla tärkeitä on oppilaiden oma aktiivisuus ja mahdollisuus luovuuteen sekä itselle sopivien työskentelytapojen ja oppimispolkujen löytämiseen. Tärkeitä on myös yhdessä tekemisen ja oivaltamisen ilo, mikä vaikuttaa opiskelumotivaatioon. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa välineitä tehdä omia ajatuksia ja ideoita näkyväksi monin eri tavoin ja siten se myös kehittää ajattelun ja oppimisen taitoja.

Oppilaita opastetaan tuntemaan tv:n erilaisia sovelluksia ja käyttötarkoituksia sekä huomaamaan niiden merkitys arjessa, ja ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa ja vaikuttamisen keinona. Yhdessä pohditaan, miksi tieto- ja viestintäteknologiaa tarvitaan opiskelussa, työssä ja yhteiskunnassa ja miten näistä taidoista on tullut osa yleisiä työelämätaitoja. Tieto- ja viestintäteknologian vaikutusta opitaan arvioimaan kestävän kehityksen näkökulmasta ja toimimaan vastuullisina kuluttajina. Oppilaat saavat perusopetuksen aikana kokemuksia tv:n käytöstä myös kansainvälisessä vuorovaikutuksessa. He oppivat hahmottamaan sen merkitystä, mahdollisuuksia ja riskejä globaalissa maailmassa.

Viikin normaalikoulun ajankohtaiset käytänteet ja niiden muutokset kuvataan lukuvuosisuunnitelmassa tarpeen mukaan. Käytänteiden toteutumista arvioidaan lukuvuosisuunnitelman arvioinnin yhteydessä.

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Työelämä, ammatit ja työn luonne muuttuvat mm. teknologisen kehityksen ja talouden globalisoitumisen seurauksena. Työn vaatimusten ennakointi on vaikeampaa kuin ennen. Oppilaiden tulee perusopetuksessa saada yleisiä valmiuksia, jotka edistävät kiinnostusta ja myönteistä asennetta työtä ja työelämää kohtaan. Oppilaiden on tärkeä saada kokemuksia, jotka auttavat oivaltamaan työn ja yritteliäisyyden merkityksen, yrittäjyyden mahdollisuudet sekä oman vastuun yhteisön ja yhteiskunnan jäsenenä. Koulutyö järjestetään niin, että oppilaat voivat kartuttaa työelämäntuntemustaan, oppia yrittäjämäistä toimintatapaa ja oivaltaa koulussa ja vapaa-ajalla hankitun osaamisen merkityksen oman työuran kannalta.

Oppilaita opetetaan tuntemaan lähialueen elinkeinoelämän erityispiirteitä ja keskeisiä toimialoja. Perusopetuksen aikana oppilaat tutustuvat työelämään ja saavat kokemuksia työnteosta sekä yhteistyöstä koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Tällöin harjoitellaan työelämässä tarvittavaa asianmukaista käyttäytymistä ja yhteistyötaitoja sekä huomataan kielitaidon ja vuorovaikutustaitojen merkitys. Itsensä työllistämisen taidot ja yrittäjyys sekä riskien arviointi ja hallittu ottaminen tulevat tutuiksi myös erilaisten projektien kautta. Koulutyössä opitaan ryhmätoimintaa, projektityöskentelyä ja verkostoitumista.

Koulussa harjaannutaan työskentelemään itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa sekä toimimaan järjestelmällisesti ja pitkäjänteisesti. Yhteisessä työssä jokainen oppilas voi hahmottaa oman tehtävänsä osana kokonaisuutta. Siinä opitaan myös vastavuoroisuutta ja ponnistelua yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi. Toiminnallisissa opiskelutilanteissa oppilaat voivat oppia suunnittelemaan työprosesseja, asettamaan hypoteeseja, kokeilemaan erilaisia vaihtoehtoja ja tekemään johtopäätöksiä. He harjoittelevat työhön tarvittavan ajan arviointia ja muita työn edellytyksiä sekä uusia ratkaisujen löytämistä olosuhteiden muuttuessa. Samalla on tilaisuus

oppia ennakoimaan työskentelyn mahdollisia vaikeuksia ja kohtaamaan myös epäonnistumisia ja pettymyksiä. Oppilaita kannustetaan sisukkuuteen työn loppuunsaattamisessa sekä työn ja sen tulosten arvostamiseen.

Oppilaita rohkaistaan suhtautumaan uusiin mahdollisuuksiin avoimesti ja toimimaan muutostilanteissa joustavasti ja luovasti. Heitä ohjataan tarttumaan asioihin aloitteellisesti ja etsimään erilaisia vaihtoehtoja. Oppilaita tuetaan tunnistamaan ammatillisia kiinnostuksen kohteita sekä tekemään jatko-opintovalintansa perustellusti ja omista lähtökohdistaan, perinteisten sukupuoliroolien ja muiden roolimallien vaikutukset tiedostaen.

Viikin normaalikoulun ajankohtaiset käytänteet ja niiden muutokset kuvataan lukuvuosisuunnitelmassa tarpeen mukaan. Käytänteiden toteutumista arvioidaan lukuvuosisuunnitelman arvioinnin yhteydessä.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Yhteiskunnalliseen toimintaan osallistuminen on demokratian toimivuuden perusedellytys. Osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja sekä vastuullista suhtautumista tulevaisuuteen voi oppia vain harjoittelemalla. Kouluyhteisö tarjoaa tähän turvalliset puitteet. Samalla perusopetus luo osaamisperustaa oppilaiden kasvuille demokraattisia oikeuksia ja vapauksia vastuullisesti käyttäviksi, aktiivisiksi kansalaisiksi. Koulun tehtävänä on vahvistaa jokaisen oppilaan osallisuutta.

Perusopetuksessa luodaan edellytykset oppilaiden kiinnostukselle kouluyhteisön ja yhteiskunnan asioita kohtaan. Koulussa kunnioitetaan heidän oikeuttaan osallistua päätöksentekoon ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti. Oppilaat osallistuvat oman opiskelunsa, yhteisen koulutyön ja oppimisympäristön suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin. He saavat tietoja ja kokemuksia kansalaisyhteiskunnan osallistumis- ja vaikuttamisjärjestelmistä ja keinoista sekä yhteisöllisestä työskentelystä koulun ulkopuolella. Ympäristön suojelemisen merkitys avautuu omakohtaisen luontosuhteen kautta. Oppilaat oppivat arvioimaan median vaikutuksia ja käyttämään sen mahdollisuuksia. Kokemusten kautta oppilaat oppivat vaikuttamista, päätöksentekoa ja vastuullisuutta. Samalla he oppivat hahmottamaan sääntöjen ja sopimusten sekä luottamuksen merkityksen. Osallistuessaan sekä koulussa että sen ulkopuolella oppilaat oppivat ilmaisemaan omia näkemyksiään rakentavasti. He oppivat työskentelemään yhdessä ja saavat tilaisuuksia harjoitella neuvottelemista, sovittelemista ja ristiriitojen ratkaisemista sekä asioiden kriittistä tarkastelua. Oppilaita kannustetaan pohtimaan ehdotuksiaan eri osapuolten yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon sekä oikeudenmukaisen kohtelun ja kestävän elämäntavan näkökulmista.

Perusopetuksen aikana oppilaat pohtivat menneisyyden, nykyisyyden ja tulevaisuuden välisiä yhteyksiä sekä erilaisia tulevaisuusvaihtoehtoja. Heitä ohjataan ymmärtämään omien valintojen, elämäntapojen ja tekojen merkitys paitsi itselle, myös lähiyhteisöille, yhteiskunnalle ja luonnolle. Oppilaat saavat valmiuksia sekä omien että yhteisön ja yhteiskunnan toimintatapojen ja -rakenteiden arviointiin ja muuttamiseen kestävää tulevaisuutta rakentaviksi.

Viikin normaalikoulun ajankohtaiset käytänteet ja niiden muutokset kuvataan lukuvuosisuunnitelmassa tarpeen mukaan. Käytänteiden toteutumista arvioidaan lukuvuosisuunnitelman arvioinnin yhteydessä.

33.6. Oppiaineet

33.6.1. Elämäkatsomustieto

Elämäkatsomustiedon tehtävä

Elämäkatsomustiedon opetuksen ydintehtävänä on edistää oppilaiden kykyä etsiä hyvää elämää. Elämäkatsomustiedossa ihmiset ymmärretään kulttuuriaan uusintavina ja luovina toimijoina, jotka kokevat ja tuottavat merkityksiä keskinäisessä toiminnassaan ja